FLETORJA ZYRTARE

E

REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Publikimeve Zyrtare

Nr. 35	2000	Nëntor

P Ë R M B A J T J A

Ligj nr.8672 datë 26.10.2000	Për ratifikimin e "Konventës së Aarhusit për të drejtën e publikut për të pasur informacion, për të marrë pjesë në vendimmarrje dhe për t'iu drejtuar gjykatës për çështjet e mjedisit"	1705
Ligj nr.8675 datë 26.10.2000	Për ratifikimin e "Marrëveshjes së kredisë ndërmjet qeverisë së Republikës të Shqipërisë dhe Bankës Norvegjeze "Eksportfinans"	1727
Ligj 8683 datë 7.11.2000	Për miratimin e Aktit Normativ, me fuqinë e Ligjit, nr.6, datë 31.1.2000 "Për përballimin e gjendjes hidroenergjetike në vend"	1737
Vendim i Kuvendit nr.459, datë 2.11.2000	Për caktimin e pagave të anëtarëve të Komisionit të Shërbimit Civil	1739

L I G J
Nr.8672, datë 26.10.2000

PËR RATIFIKIMIN E "KONVENTËS SË AARHUSIT PËR TË DREJTËN E PUBLIKUT PËR TË PASUR INFORMACION, PËR TË MARRË PJESË NË VENDIMMARRJE DHE PËR T'IU DREJTUAR GJYKATËS PËR ÇËSHTJET E MJEDISIT"

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI

I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË
V E N D O S I :

Neni 1

Ratifikohet "Konventa e Aarhusit për të drejtën e publikut për të pasur informacion, për të marrë pjesë në vendimmarrje dhe për t'iu drejtuar gjykatës për çështjet e mjedisit".

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr.2776, datë 3.11.2000 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Rexhep Meidani

KONVENTA
PËR TË DREJTËN E PUBLIKUT PËR INFORMACION, PJESËMARRJE NË VENDIMMARRJE DHE TË DREJTËN PËR T'IU DREJTUAR GJYKATËS, PËR ÇËSHTJE QË LIDHEN ME MJEDISIN

Aarhus, DENMARK
25 qershor 1998

Palët në këtë Konventë,

Duke pasur parasysh parimin 1 të, Deklaratës së Stokholmit mbi Mjedisin Human Njerëzor,

Duke pasur parasysh parimin 10 të Deklaratës së Rio-s mbi Mjedisin dhe Zhvillimin,

Duke pasur parasysh më tej Rezolutat e Asamblesë së Përgjithshme 37/7 të 28 tetor 1982 në lidhje me Kartën Botërore për Natyrën dhe 45/94 të 14 Dhjetorit 1990, mbi nevojën e sigurimit të një mjedisi të shëndetshëm për mirëqenien e individëve,

Duke pasur parasysh Kartën Evropiane mbi Mjedisin dhe Shëndetin, të miratuar në Konferencën e Parë Evropiane për Mjedisin dhe Shëndetin, të Organizatës Botërore të Shëndetësisë në Frankfurt, Gjermani, më 8 dhjetor 1989,

Duke pohuar nevojën për të mbrojtur, ruajtur dhe përmirësuar gjendjen e mjedisit dhe për të siguruar zhvillim të qëndrueshëm dhe në harmoni me mjedisin.

Duke pranuar që mbrojtja e duhur e mjedisit është thelbësore për mirëqenien e njerëzve dhe ushtrimin e të drejtave bazë njerëzore, duke përfshirë vetë të drejtën për të jetuar,

Duke pranuar që çdo person ka të drejtë të jetojë në një mjedis të përshtatshëm për shëndetin dhe mirëqenien e tij dhe detyrën si individ dhe në shoqëri, që të mbrojë dhe të përmirësojë mjedisin për të mirën e brezave të sotëm dhe të ardhshëm,

Duke marrë parasysh se, në mënyrë që të jetë e mundur që qytetarët të mbrojnë këtë të drejtë dhe të respektojnë këtë detyrë, ata duhet të informohen për mjedisin, të lejohen të marrin pjesë në marrjen e vendimeve për mjedisin, të kenë të drejtë për t'ju drejtuar gjykatës dhe duke pranuar se në lidhje me sa më sipër, qytetarëve mund t'u nevojitet ndihmë për të ushtruar të drejtat e tyre,

Duke pranuar që, në fushën e mjedisit, përmirësimi i të drejtës për informacion dhe pjesëmarrjes publike në vendimmarrje nxit rritjen e cilësisë dhe zbatimin e vendimeve, kontribuon në ndërgjegjësimin e publikut për problemet e mjedisit, i jep publikut mundësitë për të shprehur shqetësimet e tij dhe i detyron autoritetet publike për t'i marrë ato në konsideratë,

Duke synuar, thellimin e përgjegjësisë dhe të transparencës në procesin e vendim marrjes dhe fuqizimin e mbështetjes publike për vendimet për mjedisin,

Duke pranuar, dëshirën për transparencë në të gjithë sektorët e qeverisë duke ftuar edhe organet ligjvënëse, në zbatimin e parimeve të kësaj Konvente në procedurat e tyre,

Duke pranuar gjithashtu, që publiku ka nevojë të jetë i ndërgjegjshëm për procedurat e pjesëmarrjes në marrjen e vendimeve për mjedisin, të ushtrojë lirisht të drejtën e pjesëmarrjes dhe të dijë si t'i përdorë ato.

Duke pranuar më tej rolet e rëndësishme që mund të luajnë përkatësisht qytetarët, organizatat joqeveritare dhe sektori privat për mbrojtjen e mjedisit,

Duke dëshiruar që të promovohet edukimi mjedisor për të thelluar kuptimin e mjedisit e zhvillimit të qëndrueshëm dhe për të inkurajuar rritjen e ndërgjegjësimit të publikut, pjesëmarrjen e tij në vendimet që ndikojnë në mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm,

Duke parë, në këtë kontekst, rëndësinë e përdorimit të medias, formave elektronike ose formave të tjera të komunikimit, si edhe të formave të ardhshme të komunikimit,

Duke pranuar rëndësinë e integrimit të plotë të konsideratave mjedisore në vendimmarrjen e Qeverisë dhe nevojën që kanë për pasojë autoritetet publike, për të poseduar informacion të saktë, të gjithanshëm dhe bashkëkohor për mjedisin,

Duke pranuar që autoritetet publike e posedojnë informacionin mjedisor në interes të publikut,

Duke dashur, që institucionet e edukimit të inkurajojnë kuptimin e mëtejshëm të mjedisit dhe zhvillimit, veçanërisht nga fëmijët, për shembull duke siguruar programe të veçanta dhe trajnime për tema të tilla, dhe duke inkurajuar ndërgjegjësimin publik dhe pjesëmarrjen në vendime që ndikojnë mjedisin dhe zhvillimin,

Të shqetësuar, që mekanizmat juridike efektive të jenë të hapur për publikun, duke përfshirë edhe organizatat, në mënyrë që interesat e tyre legjitime të mbrohen dhe ligji të zbatohet,

Duke parë rëndësinë e dhënies së informacionit të duhur mbi produktet për konsumatorët, me qëllim që ata të aftësohen për të kryer zgjedhje të informuara mjedisore,

Duke pranuar shqetësimin e publikut për çlirimin e qëllimshëm të organizmave të modifikuara gjenetikisht, në mjedis dhe nevojën për rritjen e transparencës dhe pjesëmarrje më të madhe të publikut në vendimmarrjen në këtë fushë,

Të bindur që zbatimi i kësaj Konvente do të kontribuojë në forcimin e demokracisë në rajonin e Komisionit Ekonomik për Europën të Kombeve të Bashkuara për Europën (UN/ECE),

Të vetëdijshëm për rolin e luajtur në këtë kuadër, nga ECE dhe duke sjellë në mend, midis të tjerash, Udhëzimet e Komisionit Ekonomik për Evropën, për të Drejtën për Informacion Mjedisor dhe Pjesëmarrjen Publike në marrjen e Vendimeve Mjedisore, miratuar nga Deklarata e Ministrave, e adoptuar në Konferencën e Tretë Ministeriale "Mjedisi për Europën", në Sofje, Bullgari, më 25 Tetor 1995,

Duke pasur parasysh klauzolat përkatëse të Konventës për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis, në një Kontekst Ndërkufitar, të nënshkruar në Espoo, Finlandë në 25 shkurt 1991, dhe të Konventës për efektet Ndërkufitare të Aksidenteve Industriale dhe asaj për Mbrojtjen dhe Përdorimin e Ujërave

Ndërkufitare dhe Liqenet Ndërkombëtare të nënshkruara së bashku në Helsinki, më 17 mars 1992, si edhe konventa të tjera rajonale,

Të vetëdijshëm që miratimi i kësaj Konvente do të ketë kontribuar në fuqizimin e mëtejshëm të procesit "Mjedisi për Europën" dhe në rezultatet e Konferencës së Katërt të Ministrave në Aarhus, Danimarkë, në Qershor 1998,

Kanë rënë dakort si vijon:

Neni 1
Objektivi

Me qëllim që të kontribuojmë në mbrojtjen e të drejtës së çdo individi të brezave të sotëm e të ardhshëm, për të jetuar në një mjedis të përshtatshëm për shëndetin dhe mirëqënien e tij, çdo palë do të garantojë të drejtën e publikut, për të pasur informacion për mjedisin, për të marrë pjesë në marrjen e vendimeve mjedisore dhe për t'iu drejtuar gjykatës, në lidhje me çështje të mjedisit në përputhje me klauzolat e kësaj Konvente.

Neni 2
Përkufizime

Për qëllimet e kësaj Konvente,

1. "Palë" nënkupton, me përjashtim të rasteve kur thuhet ndryshe në tekst, një Palë Kontraktuese të kësaj Konvente;

2. "Autoritet publik" nënkupton:

Qeverinë në nivel kombëtar, rajonal, dhe nivel tjetër;

(b) Personat fizikë ose juridikë, që kryejnë funksione publike administrative, sipas ligjit kombëtar, duke përfshirë dhe detyra, veprimtari ose shërbime të veçanta në lidhje me mjedisin;

(c) Çdo person tjetër fizik ose juridik, që ka përgjegjësi ose funksione publike, ose që ofron shërbime publike, në lidhje me mjedisin, nën kontrollin e një organi ose personi, i cili përfshihet në nën paragrafet (a) ose (b);

(d) Institucionet e çdo organizate rajonale të integrimit ekonomik, referuar në nenin 17, e cila është palë në këtë Konventë;

Ky përkufizim nuk përfshin organet ose institucionet, që veprojnë në kapacitet gjykues ose legjislativ.

3. "Informacion Mjedisor" nënkupton çdo informacion me shkrim, vizual, gojor, elektronik ose çdo lloj forme tjetër materiali mbi:

(a) Gjendjen e elementeve të mjedisit, të tilla si, ajri e atmosfera, uji, toka, pejsazhi e shumëllojshmëria biologjike dhe komponentët e tij, duke përfshirë organizmat e modifikuar gjenetikë dhe ndërveprimin midis këtyre elementeve.

(b) Faktorë, të tillë si substancat, energjia, zhurmat e rrezatimi, dhe veprimtaritë ose masat, përfshirë masat administrative, marrëveshjet mjedisore, politikat, legjislacionin, planet dhe programet, të cilat ndikojnë ose mund të ndikojnë elementet e mjedisit, brenda fushës së nën paragrafit (a) më lart, kostot-përfitimet dhe analizat e tjera ekonomike, si edhe supozimet e përdorura në vendimmarrjen mjedisore;

(c) Gjendjen e shëndetit të njeriut dhe sigurisë së tij, kushtet e jetës njerëzore, vendet kulturore dhe strukturat e ndërtuara nga njeriu, në shkallën në të cilën ato ndikohen ose mund të ndikohen nga gjendja e elementeve të mjedisit, ose përmes këtyre elementeve, nga faktorët, veprimtaritë, ose masat e referuara në nënparagrafin (b), më sipër;

4. "Publiku" nënkupton një ose shumë persona fizikë ose juridikë, në përputhje me legjislacionin e praktikat kombëtare, shoqatat, organizatat dhe grupimet e tyre;

5. "Publiku i interesuar" nënkupton publikun e ndikuar ose që mund të ndikohet, apo që është i interesuar për vendimmarrjen mjedisore; për qëllimet e këtij përkufizimi, shoqatat joqeveritare që

promovojnë më tej mbrojtjen e mjedisit dhe plotësojnë kërkesat e vëna në ligjet kombëtare, do të konsiderohen të interesuara.

Neni 3
Klauzola të Përgjithshme

1. Çdo Palë do të marrë masat e nevojshme legjislative, rregullatore dhe masa të tjera, duke përfshirë masat për të arritur një përputhje midis klauzolave që zbatojnë kushtet e të drejtës së informimit, pjesëmarrjes dhe të drejtës për t'ju drejtuar gjykatës në këtë Konventë, si dhe masat e duhura të zbatimit rigoroz për të krijuar dhe ruajtur një kuadër të qartë, transparent dhe të qëndrueshëm për zbatimin e klauzolave të kësaj Konvente.

2. Çdo Palë do të përpiqet të sigurojë që zyrtarët dhe autoritetet të ndihmojnë dhe udhëheqin publikun, kur kërkojnë të informohen për mjedisin, kur kërkojnë lehtësimin e pjesëmarrjes në marrjen e vendimeve mjedisore dhe kur kërkojnë t'i drejtohen gjykatës për çështjet e mjedisit.

3. Çdo Palë do të promovojë edukimin mjedisor dhe rritjen e ndërgjegjësimit mjedisor të publikut, veçanërisht për mënyrën e marrjes së informacionit për mjedisin, të marrjes pjesë në vendimmarrjen dhe të ushtrimit të së drejtës për t'ju drejtuar gjykatës.

4. Çdo Palë do të parashikojë masa për njohjen e duhur dhe mbështetjen e shoqatave, organizatave, ose grupeve që promovojnë mbrojtjen e mejdisit dhe do të sigurojë që sistemi i vet ligjor kombëtar, të jetë në përputhje me këtë detyrim.

5. Klauzolat e kësaj Konvente nuk do të ndikojnë të drejtën e një Pale për të ruajtur ose prezantuar masat që parashikojnë të drejta më të zgjeruara për informacion, hapësirë më të gjerë për pjesëmarrjen publike në marrjen e vendimeve mjedisore dhe më tepër të drejta për t'ju drejtuar gjykatës, se sa ato që kërkohen në këtë Konventë.

6. Kjo Konventë nuk do të kërkojë pakësimin/dobësimin e të drejtave ekzistuese të publikut për të pasur informacion për mjedisin, për të marrë pjesë në vendimmarrje dhe për t'ju drejtuar gjykatës për çështjet e mjedisit.

7. Çdo Palë do të promovojë zbatimin e parimeve të kësaj Konvente në proceset ndërkombëtare të vendimmarrjes për mjedisin dhe brenda kuadrit të organizatave ndërkombëtare në çështjet që lidhen me mjedisin.

8. Çdo Palë do të sigurojë që personat, të cilët ushtrojnë të drejtat e tyre në përputhje me klauzolat e kësaj Konvente nuk do të gjykohen, persekutohen, ose ngacmohen në çfarë do mënyrë për përfshirjen e tyre. Kjo Klauzolë nuk do të ndikojë autoritetin e gjykatave kombëtare në dhënien e kostove të arsyeshme gjatë procedurave gjyqësore.

9. Brenda sferës së klauzolave përkatëse të kësaj Konvente, publiku do të ketë të drejtën për të pasur informacion, do të ketë mundësinë për të marrë pjesë në vendimmarrje dhe do të ketë të drejtën për t'ju drejtuar gjykatës për çështjet e mjedisit, pa u diskriminuar, për sa i përket nënshtetësisë, kombësisë, vendbanimit dhe në rastin e një personi juridik, pa u diskriminuar për shkak të vendit të tij të regjistrimit ose të qendrës efektive të veprimtarive të tij.

Neni 4
E drejta për të pasur informacion mjedisor

1. Çdo Palë do të sigurojë që, në përputhje me paragrafet e mëposhtme të këtij neni, autoritetet publike, në përgjigje të kërkesës për informacion mjedisor, ta bëjnë informaiconin të disponueshëm, brenda kuadrit të ligjit kombëtar, përfshirë kopje të dokumentetit aktual që përmban këtë informacion në rastet kur kërkohet dhe sipas nënparagrafit (b) më poshtë:

(a) Pa qenë nevoja për të deklaruar interesin për këtë informacion.

(b) Në formën e kërkuar në qoftë se:

(i) Nuk është e arsyeshme për autoritetet publike që ta bëjnë atë të disponueshëm në një formë tjetër, dhe në këtë rast ato do të japin arsyet përse e kanë bërë të disponueshëm në atë formë; ose

(ii) Informacioni nuk është ndërkohë i disponueshëm për publikun në një formë tjetër;

2. Informacioni mjedisor, referuar në paragrafin 1 më lart, do të bëhet i disponueshëm sa më shpejt që të jetë i mundur, por jo më vonë se një muaj pas paraqitjes së kërkesës, nëse volumi dhe komplesiteti i informacionit e justifikon zgjatjen e kësaj periudhe deri në dy muaj mbas kërkesës. Kërkuesi i informacionit do të informohet për çdo shtyrje të afatit kohor dhe për arsyet që justifikojnë këtë shtyrje.

3. Një kërkesë për informacion mjedisor mund të refuzohet në qoftë se:

(a) Autoriteti publik, të cilit i adresohet kërkesa, nuk e ka informacionin mjedisor të kërkuar;

(b) Kërkesa është paraqitur në mënyrë tepër të paarsyeshme ose është formuluar në një mënyrë shumë të përgjithshme;

(c) Kërkesa ka të bëjë me një material që është në përfundim ose ka të bëjë me komunikimin e brendshëm të autoriteteve publike, në rast se një përjashtim i tillë parashikohet në ligjin ose në praktikat e përditshme kombëtare, duke marrë parasysh që dhënia e informacionit i shërben interesit publik.

4. Një kërkesë për informacion mjedisor mund të refuzohet në qoftë se dhënia e tij mund të ndikojë negativisht:

(a) Konfidencialitetin e procedurave të autoriteteve publike, kur një konfidencialitet i tillë parashikohet nga ligji kombëtar;

(b) Marrëdhëniet ndërkombëtare, mbrojtjen kombëtare ose sigurimin publik;

(c) Mënyrën e gjykimit, aftësinë e një personi për të pasur një gjyq të ndershëm ose aftësinë e një autoriteti publik për të kryer një hetim të një natyre disiplinore ose kriminale;

(d) Konfidencialitetin e informacionit tregtar dhe industrial, në rast se një konfidencialitet i tillë mbrohet me ligj, me qëllim që të mbrohet një interes legjitim ekonomik.

Brenda këtij kuadri, do të jepet informacioni për shkarkimet, i cili lidhet me mbrojtjen e mjedisit;

(e) Të drejtat për pronën intelektuale;

(f) Konfidencialitetin e të dhënave personale dhe/ose dosjeve që kanë lidhje me një person fizik, kur ky person nuk ka dhënë pëlqimin e tij për dhënien e informacionit për publikun, kur një konfidencialitet i tillë parashikohet në ligjin kombëtar;

(g) Interesat e një pale të tretë, e cilat e ka dhënë informacionin e kërkuar, por pa qenë e aftë ose pa qenë e detyruar nga ana ligjore për ta bërë këtë, dhe ku ajo Palë nuk ka dhënë pëlqimin e saj për dhënien e këtij materiali; ose

(h) Mjedisin, me të cilin lidhet informacioni, siç është folenizimi i specieve të rralla.

Arsyet e sipërpërmendura për refuzim do të interpretohen në një mënyrë të kufizuar, duke pasur parasysh që dhënia e informacioni t'i shërbejë interesit të publikut dhe duke pasur parasysh gjithashtu, nëse informacioni lidhet me shkarkimet në mjedis.

5. Kur autoriteti publik nuk e ka informacionin e kërkuar mjedisor, ai duhet, sa më shpejt që të jetë e mundur, të informojë kërkuesin për autoritetin publik, tek i cili ai beson se është e mundur të kërkohet informacioni që dëshiron, ose ta transferojë kërkesën e tij te ky autoritet dhe të informojë për këtë kërkuesin.

6. Çdo Palë do të sigurojë që, nëse informacioni i përjashtuar për dhënie, në paragrafet 3 (c) dhe 4 më sipër, mund të ndahet pa dëmtuar konfidencialitetin e informacionit të përjashtuar për t'u dhënë, autoritetet publike ta bëjnë të disponueshëm informacionin e mbetur mjedisor, i cili kërkohet.

7. Një refuzim i një kërkese do të jepet me shkrim, nëse kërkesa ishte me shkrim ose në se kërkuesi e dëshiron të tillë. Refuzimi do të pohojë arsyet për refuzimin dhe do të japë informacion për procedurat të rishqyrtimit, parashikuar në përputhje me nenin 9. Refuzimi duhet të bëhet sa më shpejt që të jetë e mundur, dhe jo më vonë se brenda një muaji, nëse kompleksiteti i informacionit nuk justifikon një kohëzgjatje deri në dy muaj pas kërkesës.

Kërkuesi duhet të informohet për çdo kohëzgjatje dhe për arsyet që e justifikojnë atë.

8. Çdo Palë mund të lejojë autoritetet e saj publike të vendosin pagesat për dhënien e informacionit, por këto pagesa nuk duhet të tejkalojnë një shumë të arsyeshme. Autoritetet publike, të cilat synojnë të vendosin pagesa të tilla për informacionin që servirin, duhet t'u vënë në dispozicion, kërkuesve të informacionit, një listë të këtyre pagesave, të cilat mund të mblidhen, duke treguar rrethanat në të cilat

ato mund të mblidhen ose jo (hiqet dorë), si edhe rastet kur dhënia e informacionit kushtëzohet prej pagimit paraprak të një pagese të tillë.

Neni 5

Mbledhja dhe shpërndarja e informacionit mjedisor

1. Çdo Palë duhet të sigurojë:

(a) Që autoritetet publike të zotërojnë dhe të rinovojnë informacionin mjedisor, i cili lidhet me funksionet e tyre;

(b) Krijimin e sistemeve detyruese për të siguruar një rrjedhje të përshtatshme të informacionit për mjedisin, për tek autoritetet publike, në lidhje me veprimtari të propozuara dhe atyre ekzistuese, të cilat mund të ndikojnë dukshëm mjedisin;

(c) Në rast të ndonjë kërcënimi të rëndësishëm të shëndetit të njeriut ose mjedisit, shkaktuar nga veprimtaritë e njerëzve apo shkaqe natyrore, i gjithë informacioni, i cili mund të ndihmojë publikun të marrë masa për të parandaluar ose zbutur dënimin që rrjedh nga ky kërcënim, dhe i cili zotërohet nga një autoritet publik t'u shpërndahet menjëherë dhe pa vonesë anëtarëve të publikut, të cilët mund të jenë ndikuar.

2. Çdo Palë do të sigurojë që, brenda kuadrit të legjislacionit dhe praktikave kombëtare, mënyra në të cilën autoritetet publike e bëjnë informacionin mjedisor të disponueshëm për publikun, të jetë transparente dhe e drejta për ta pasur atë të ushtrohet efektivisht, midis të tjerave:

(a) Duke i dhënë informacion të mjaftueshëm publikut, për llojin dhe sferën e informacionit mjedisor, të zotëruar nga autoritetet përkatëse publike, kushtet bazë në të cilat një informacion i tillë bëhet i disponueshëm, dhe për procesin me anë të të cilit, ky informacion mund të sigurohet;

(b) Duke krijuar apo ruajtur praktika të tilla si:

(i) Disponimi i listave, regjistrave ose dosjeve informative për publikun;

(ii) Kërkesa që zyrtarët të mbështesin publikun, në kërkim të së drejtës për informacion sipas kësaj konvete; dhe

(iii) Identifikimi i pikave të kontaktit.

(c) Duke dhënë pa pagesë informacionin që përmbajnë listat, regjistrat ose dosjet sipas nënparagrafit (b-i) më lart.

3. Çdo Palë duhet të sigurojë që informacioni mjedisor, të bëhet në mënyrë progresive i disponueshëm në database elektronike, në të cilat hyhet lehtësisht nga publiku, nëpërmjet rrjeteve publike të komunikimit. Informacioni në këtë formë duhet të përfshijë:

(a) Raportet mbi gjendjen e mjedisit, referuar në paragrafin 4 më poshtë;

(b) Tekstet e legjislacionit mbi mjedisin ose të lidhura me të;

(c) Kur shihet e përshtatshme, politikat, planet dhe programet për ose të lidhura me mjedisin, dhe marrëveshjet mjedisore; dhe

(d) Informacion tjetër, në shkallën që disponimi i një informacioni të tillë në këtë formë, do të lehtësojë aplikimin e ligjit kombëtar, në zbatim të kësaj Konvente,

duke parashikuar që, një informacion i tillë është ndërkohë i disponueshëm në formë elektronike.

4. Çdo Palë duhet, që në intervale të rregullta pa kaluar tre ose katër vjet, të publikojë dhe shpërndajë një raport kombëtar mbi gjendjen e mjedisit, duke përfshirë informacionin mbi cilësinë e mjedisit dhe informacione për presionet mbi mjedisin.

5. Çdo Palë duhet të marrë masa, brenda kuadrit të legjislacionit të saj, me synim shpërndarjen, midis të tjerash, të:

(a) Dokumenteve të legjislacionit dhe politikës, si dhe dokumentave mbi strategjitë, politikat, programet dhe planet e veprimit, të cilat janë të lidhura me mjedisin, dhe raporteve mbi zbatimin e tyre, të përgatitura në nivele të ndryshme të administratës publike;

(b) Traktateve, konventave dhe marrëveshjeve ndërkombëtare mbi çështjet e mjedisit; dhe

(c) Dokumenteve të tjera të rëndësishme ndërkombëtare mbi çështjet e mjedisit, kur shihet e përshtatshme.

6. Çdo Palë do të inkurajojë zhvilluesit, veprimtaria e të cilëve ka një ndikim të dukshëm mbi mjedis, të informojë publikun rregullisht mbi ndikimet mjedisore të veprimtarive dhe prodhimeve të tyre, atje ku shihet e përshtatshme dhe brenda kuadrit të skemave vullnetare të etiketimit ose revizionimit mjedisor, apo mjeteve të tjera.

7. Çdo palë do të:

(a) publikojë fakte dhe analizat e tyre, të cilat i konsideron të vlefshme dhe të rëndësishme në formulimin e propozimeve të politikave mjedisore kryesore;

(b) publikojë, ose t'i bëjë të disponueshme për publikun materiale shpjeguese për marrdhëniet me publikun, në çështjet që lidhen me veprimtarinë e kësaj Konvente; dhe

(c) ofrojë, në një formë të përshtatshme, informacionin për kryerjen e funksioneve publike ose sigurimin e shërbimeve publike, që lidhen me mjedisin, nga qeveria në të gjitha nivelet.

8. Çdo Palë do të zhvillojë mekanizmat me synimin për të siguruar që produkte të mjaftueshme informative të bëhen të disponueshme për publikun në mënyrë që t'i aftësojë konsumatorët që të bëjnë zgjedhje të informuara mjedisore.

9. Çdo Palë do të ndërmarrë hapa për të vendosur në mënyrë progresive, duke pasur parasysh proceset ndërkombëtare, aty ku shihet si e përshtatshme, një sistem kombëtar të qëndrueshëm të inventarëve apo regjistrave për ndotjen e një database të strukturuar, kompjeturizuar dhe të disponueshëm për publikun, të hartuar përmes raportimit të standartizuar. Një sistem i tillë mund të përfshijë inputet, çlirimet dhe transferimet e një sërë substancash dhe produktesh të specifikuara, përfshirë ujin, energjinë dhe përdorimin e burimeve, nga një sferë e specifikuar e veprimtarive te media mjedisore dhe te trajtimi në vend ose jo i vendeve të depozitimit.

10. Asgjë në këtë nen nuk mund të paragjykojë të drejtën e Palëve për të refuzuar dhënien e një informacioni të caktuar mjedisor, në përputhje me nenin 4, paragrafet 3 dhe 4.

Neni 6

Pjesëmarrja e publikut në vendimet për veprimtari të veçanta

Çdo Palë do të:

(a) zbatojë klauzolat e këtij neni, në lidhje me vendimet për lejimin e veprimtarive të propozuara, sipas listës në Aneksin I.

(b) zbatojë klauzolat e këtij neni, në përputhje me ligjin e vet ndërkombëtar, edhe për vendimet mbi veprimtaritë e propozuara jo të listuara në Aneksin I, të cilat mund të kenë ndikim të rëndësishëm mbi mjedisin. Për këtë qëllim, Palët do të vendosin nëse një veprimtari e propozuar do t'u nënshtrohet klauzolave të këtij neni.

(c) mund të vendosë, rast pas rasti në qoftë se parashikohet nga ligji kombëtar, për të mos zbatuar klauzolat e këtij neni për veprimtaritë e propozuara, të cilat u shërbejnë qëllimeve të mbrojtjes kombëtare, në qoftë se kjo Palë mendon se një aplikim i këtij neni do të ketë ndikim negativ mbi këto qëllime.

2. Publiku i interesuar do të informohet, me lajmërim publik ose individualisht, si të shihet e përshtatshme, në procedurën e hershme të marrjes së një vendimi për mjedisin, dhe në një mënyrë të përshtatshme, efektive dhe në kohë, midis të tjerash, për:

(a) Veprimtaria e propozuar dhe aplikimi mbi të cilin do të merret një vendim;

(b) Natyrën e vendimeve të mundshme ose draftin e vendimit;

(c) Autoritetin publik, përgjegjës për marrjen e vendimit;

(d) Procedurën e parashikuar, mënyrën dhe kohën kur ky informacion mund të jepet, përfshirë:

(i) fillimin e procedurave;

(ii) mundësitë e publikut për të marrë pjesë;

(iii) kohën dhe vendin e çdo mbledhje publike, të parashikuar;

(iv) adresimin tek autoriteti publik, prej të cilit mund të merret informacioni përkatës dhe ku ky informacion depozitohet për shqyrtim nga publiku;

(v) adresimin tek autoriteti pubik ose çdo organ tjetër zyrtar, të cilit mund t'i drejtohen komente ose pyetje, si edhe informimi për kohën ose afatet kohore të paraqitjes së këtyre pyetjeve apo komenteve;

dhe

(vi) informimin për informacionin e disponueshëm mjedisor, në lidhje me veprimtarinë e propozuar.

(e) Faktin që veprimtaria i nënshtrohet një procedure kombëtare apo ndërkufitare të vlerësimit të ndikimit në mjedis.

3. Procedurat e pjesëmarrjes së publikut do të përfshijnë afate të arsyeshme kohore, për faza të ndryshme, të cilat lejojnë kohë të mjaftueshme për të informuar publikun, në përputhje me paragrafin 2 më lart dhe për publikun për të përgatitur dhe për të marrë pjesë në mënyrë efektive, gjatë marrjes së vendimeve për mjedisin.

4. Çdo Palë do të parashikojë pjesëmarrjen e hershme të publikut, kur të gjithë alternativat janë të hapura dhe publiku mund të marrë pjesë në mënyrë efektive.

5. Çdo Palë, duhet, atje ku është e përshtatshme, të inkurajojë zhvilluesit perspektive për të identifikuar publikun e interesuar, për të hyrë në diskutime dhe për të dhënë informacion, në lidhje me objektivat e aplikimit të tyre, përpara se ata të bëjnë kërkesat për leje.

6. Çdo Palë do t'u kërkojë autoriteteve publike kompetente t'i japin publikut të interesuar leje për shqyrtim, kur ai e kërkon dhe kur kjo parashikohet në ligjin kombëtar, pa pagesë dhe menjëherë sapo ai të jetë i disponueshëm, të gjithë informacionin, që lidhet me marrjen e vendimeve, referuar në këto nene, i cili disponohet në kohën e procedurës së pjesëmarrjes së publikut, pa paragjykuar të drejtën e Palëve për të refuzuar dhënien e informacioneve të caktuara, në përputhje me nenin 4, paragrafi 3 dhe 4. Informacioni përkatës do të përfshijë, pa paragjykuar klauzolat e Nenit 4, të paktën:

(a) Një përshkrim të vendit dhe karakteristikave fizike e teknike të veprimtarisë së propozuar, përfshirë vlerësimin e mbetjeve dhe shkarkimeve që parashikohen;

(b) Një përshkrim të efekteve të rëndësishme të një veprimtarie të propozuar në mjedis;

(c) Një përshkrim të masave të parashikuara për të parandaluar dhe/ose pakësuar efektet, përfshirë shkarkimet;

(d) Një përmbledhje jo-teknike të pikave të mësipërme;

(e) Një përmbledhje të alternativave kryesore të studiuara nga zhvilluesi, dhe

(f) Në përputhje me legjislacionin kombëtar, raportet dhe këshillat që i janë dhënë autoritetit publik në kohën kur publiku i interesuar do të informohet, sipas paragrafit 2 më lart.

7. Procedurat për pjesëmarrjen e publikut do të lejojnë publikun të paraqesë, me shkrim ose, si të jetë më e përshtatshme, në një mbledhje publike ose shqyrtim të zhvilluesit, çdo koment, informacion, analizë ose opinion, që konsiderohet i vlefshëm për veprimtarinë e propozuar.

8. Çdo Palë do të sigurojë që në vendime do të merren mirë parasysh rezultati i pjesëmarrjes së publikut.

9. Çdo Palë do të sigurojë që, kur merret vendimi nga autoriteti publik, publiku do të informohet menjëherë për vendimin, në përputhje me procedurat e përshtatshme. Çdo Palë do ta bëjë të disponueshëm për publikun, tekstin e vendimit bashkë me arsyet dhe konsideratat mbi të cilat është bazuar ky vendim.

10. Çdo Palë do të sigurojë që, kur një autoritet publik rishqyrton ose rinovon të dhënat e kushtet e veprimit për një veprimtari të referuar në paragrafin 1, klauzolat e paragrafëve 2 deri 9 të këtij neni, zbatohen mutatis mutandis dhe atje ku është e përshtatshme.

11. Çdo Palë do të zbatojë, brenda kuadrit të ligjit kombëtar dhe në shkallën më të mundshme e të përshtatshme, klauzolat e këtij neni në vendimet për lejimin ose jo të çlirimit të qëllimshëm të organizmave të modifikuara gjenetikisht, në mjedis.

Neni 7
Pjesëmarrja e publikut në planet, programet dhe politikat që kanë lidhje me mjedisin

Çdo Palë do të krijojë kushte të përshtatshme praktike dhe/ose të tjera për pjesëmarrjen e publikut gjatë përgatitjes së planeve dhe programeve, që kanë lidhje me mjedisin, brenda një kuadri transparent dhe të ndershëm, duke i siguruar atij informacionin e nevojshëm. Brenda këtij kuadri, do të zbatohen neni 6

paragrafët 3, 4 dhe 8. Publiku, i cili mund të marrë pjesë, do të identifikohet nga autoriteti përkatës publik duke marrë parasysh objektivat e kësaj Konvente. Çdo Palë do të përpiqet, në shkallën që e sheh të përshtatshme, për të ofruar mundësi për pjesëmarrjen e publikut në përgatitjen e politikave që lidhen me mjedisin.

Neni 8

Pjesëmarrja e publikut gjatë përgatitjes së rregulloreve ekzekutive dhe/ose instrumenteve të përgjithshëm ligjor e normativë

Çdo Palë do të përpiqet që të promovojë pjesëmarrjen efektive të publikut në një periudhë të përshtatshme dhe ndërsa alternativat janë akoma të hapura, gjatë përgatitjes prej autoriteteve publike të rregulloreve ekzekutive dhe rregulla të tjera ligjore të përgjithshme e detyruese, të cilat mund të kenë një efekt të rëndësishëm mbi mjedis. Për këtë qëllim duhet të ndërmerren këto hapa:

(a) Duhet të fiksohen afatet kohore, të mjaftueshme për pjesëmarrje efektive,

(b) Duhet të publikohen ose të bëhen të disponueshme për publikun, projektet e rregullave ligjore,

(c) Duhet t'i jepet publikut, mundësia për të komentuar drejtpërdrejt ose nëpërmjet organeve përfaqësuese këshillimore;

Rezultatet e pjesëmarrjes publike do të merren parasysh aq sa të jetë e mundur.

Neni 9

E drejta për t'iu drejtuar Gjykatës

1. Çdo Palë, brenda kuadrit të legjislacionit kombëtar, do të sigurojë që çdo person, i cili mendon se kërkesa e tij për informacion sipas nenit 4 është nënvleftësuar, refuzuar gabimisht, pjesërisht ose tërësisht, i është përgjigjur në mënyrë të pamjaftueshme ose nuk është trajtuar në përputhje me klauzolat e këtij neni, ka të drejtë për të pasur një procedurë shqyrtimi përpara gjykatës ose çdo organi tjetër të pavarur dhe të paanshëm, të krijuar me ligj. Në rrethanat kur një Palë parashikon një shqyrtim të tillë nga një gjykatë, ajo do të sigurojë që ky person të ketë gjithashtu të drejtë për një procedurë të shpejtë e efektive, të vendosur me ligj, e cila është pa pagesë ose jo e shtrenjtë për rishqyrtim prej një autoriteti publik ose nga një organ i pavarur dhe i paanshëm, përveç gjykatës.

Vendimet përfudimtare, sipas paragrafit 1 do të jenë detyruese për autoritetin publik që zotëron informacionin. Arësyet do të jepen me shkrim të paktën për rastet kur informacioni është refuzuar, në përputhje me këtë paragraf.

2. Çdo Palë, brenda kuadrit të legjislacionit kombëtar, do të sigurojë që anëtarët e publikut të interesuar që:

(a) kanë interes të mjaftueshëm, ose

(b) u është cënuar një e drejtë, në rast se ligji procedurial i një Pale e kërkon këtë si parakusht,

do të kenë të drejtën për një procedurë shqyrtimi përpara gjykatës dhe/ose çdo organi tjetër të pavarur dhe të paanshëm, të krijuar me ligj, për të mos pranuar legalitetin substantiv dhe procedurial të çdo vendimi, akti ose lënie menjanë, sipas klauzolave të nenit 6 dhe, kur kjo parashikohet në ligjin kombëtar dhe pa paragjykuar paragrafin 3 më poshtë, të klauzolave të tjera përkatëse të kësaj Konvente.

Çfarë përbën interes të mjaftueshëm dhe cenim të një të drejte do të përcaktohet, në përputhje me kërkesat e legjislacionit kombëtar dhe me objektivin për t'i dhënë publikut të interesuar të drejta më të zgjeruara për t'ju drejtuar gjykatës, brenda sferës së kësaj Konvente. Për këtë qëllim, interesi i një organizate jo qeveritare që plotëson kërkesat e referuara në nenin 2, paragrafi 5, do të konsiderohet i mjaftueshëm për qëllimin e nënparagrafit (a) më lart. Organizatat e tilla do të konsiderohen si organizata që kanë të drejta, të cilat u cënohen për qëllimet e nënparagrafit b më lart.

Klauzolat e paragrafit 2 nuk do të përjashtojnë mundësinë e një procedure shqyrtimi paraprak përpara një autoriteti administrativ dhe nuk do të ndikojnë kërkesën e shterrimit të procedurave të shqyrtimit administrativ, përpara apelimit të procedurave gjyqësore të shqyrtimit, në rastet kur një kërkesë e tillë ekziston në ligjin kombëtar.

3. Përveç kësaj dhe pa paragjykuar procedurat e shqyrtimit, të referuara në paragrafet 1 dhe 2 më lart, çdo Palë do të sigurojë që, në rastet kur anëtarët e publikut plotësojnë kriteret, në se ka të tilla në ligjin kombëtar, ata do të kenë të drejtë për t'ju drejtuar procedurave administrative ose gjyqësore për të mos pranuar veprimet apo neglizhimet nga personat privatë dhe autoritetet publike, të cilat janë në kundërshtim me klauzolat e legjislacionit të vet kombëtar, në lidhje me mjedisin.

4. Për më tepër dhe pa paragjykuar paragrafin 1 më lart, procedurat e referuara në paragrafet 1, 2 dhe 3 do të sigurojnë mjete të përshtatshme dhe efektive, përfshirë lehtësimin e vendimit gjyqësor, të cilat do të jenë të ndershme, të barabarta, në kohë dhe jo tepër të shtrenjta. Vendimet sipas këtij neni, do të jepen ose regjistrohen me shkrim. Vendimet e gjykatave dhe aty ku është e mundur, e organeve të tjera do të bëhen të disponueshme për publikun.

5. Me qëllim që të rritet efektiviteti i klauzolave të këtij nenin, çdo Palë do të sigurojë që publikut t'i jepet informacion për të drejtën e tij për t'ju drejtuar procedurave të shqyrtimit administrativ e gjyqësor dhe do të marrë në konsideratë krijimin e mekanizmave ndihmës të përshtatshëm, për të hequr ose pakësuar pengesat financiare ose pengesa të tjera në ushtrimin e së drejtës për t'ju drejtuar gjykatës.

Neni 10

Mbledhja e palëve

1. Mbledhja e Parë e Palëve do të realizohet jo më vonë se një vit mbas hyrjes në fuqi të kësaj Konvente. Mbas kësaj, një mbledhje e zakonshme e Palëve do të mbahet të paktën një herë në çdo 2 vjet, nëse nuk vendoset ndryshe nga Palët ose në rastin e një kërkese me shkrim të një Pale të caktuar, me kusht që brenda 6 muajve të komunikimit të kërkesës tek të gjitha Palët, nga Sekretari Ekzekutiv i Komisionit Ekonomik për Europën (KEE). Kjo kërkesë duhet të mbështetet nga të paktën një e treta e Palëve.

2. Në mbledhjet e tyre, Palët do të mbajnë nën shqyrtim të vazhdueshëm zbatimin e kësaj Konvente, mbi bazën e një raportimi rregullisht nga të gjitha Palët dhe me këtë qëllim në mendje, do të:

(a) shqyrtojnë politikat për metodat ligjore dhe metodologjike të së drejtës për informacion, pjesëmarrjes së publikut në vendimmarrje dhe të drejtës për t'iu drejtuar gjykatës në çështjet e mjedisit, me synimin për t'i përmirësuar ato;

(b) shkëmbejnë informacion, në lidhje me përvojën e fituar nga përfundimi dhe zbatimi i marrëveshjeve dy dhe shumë palëshe, ose praktikave të tjera që lidhen me qëllimet e kësaj Konvente, në të cilat një ose më shumë Palë janë palë;

(c) kërkojnë, aty ku është e përshtatshme, shërbimet e organeve përkatëse të KEE dhe organeve të tjera kompetente ndërkombëtare dhe komiteteve specifike, në të gjitha aspektet që lidhen me arritjen e synimeve të kësaj Konvente;

(d) krijojnë organe ndihmëse, në se ato e shohin të nevojshme;

(e) përgatisin, kur është e përshtatshme, protokollet e kësaj Konvente;

(f) marrin në konsideratë dhe miratojnë propozimet për amendamente të kësaj Konvente, në përputhje me klauzolat e nenit 14;

(g) marrin në konsideratë dhe ndërmarrin çdo veprim tjetër, që mund të kërkohet për arritjen e qëllimeve të kësaj Konvente;

(h) marrin në konsideratë dhe miratojnë me konsensus, në mbledhjen e tyre të parë rregullat e procedurës për mbledhjet e tyre dhe mbledhjet e organeve ndihmëse;

(i) shqyrtojnë, në mbledhjen e tyre të parë, përvojën e tyre në zbatimin e klauzolave të nenit 5, paragrafi 9 dhe marrin në konsideratë hapat e nevojshme për të zhvilluar më tej sistemin, e referuar në atë paragraf, duke pasur parasysh proceset dhe zhvillimet ndërkombëtare, përfshirë shtjellimin e një dokumenti të përshtatshëm në lidhje me regjistrat apo inventarët e shkarkimeve ndotëse dhe të transferuara, të cilat mund t'i aneksoheshin kësaj Konvente.

3. Mbledhja e Palëve mund të marrë në konsideratë, nëse është e nevojshme, krijimin e procedurave financiare me konsensus.

4. Kombet e Bashkuara, agjencitë e tyre të specializuara dhe Agjencia Ndërkombëtare e Energjisë Atomike, si edhe çdo shtet ose organizatë rajonale e integrimit ekonomik, me të drejtën e nënshkrimit të

kësaj Konvente, sipas nenit 7, por e cila nuk është Palë në të, dhe çdo organizatë ndërqeveritare e kualifikuar në fushat me të cilat lidhet Konventa, do të kenë të drejtën për të marrë pjesë si vëzhgues në mbledhjet e Palëve.

5. Çdo organizatë jo qeveritare, e specializuar në fushat me të cilat lidhet Konventa, e cila ka informuar Sekretarin Ekzekutiv të KEE për dëshirën e saj për t'u përfaqësuar në një mbledhje të Palëve, do të ketë të drejtën për të marrë pjesë si vëzhgues, në qoftë se të paktën një e treta e palëve e pranishme në mbledhje nuk ka kundërshtime.

Neni 11
E drejta për të votuar

1. Çdo Palë në këtë Konventë do të ketë të drejtën e një vote, me përjashtim të parashikimit të paragrafit 2 më poshtë.

2. Organizatat rajonale të integrimit ekonomik, në çështjet brenda kompetencës së tyre do të ushtrojnë të drejtën e tyre, për të votuar me një numër votash të barabarta me numrin e vendeve anëtare, të cilat janë Palë në këtë Konventë. Organizata të tilla nuk do të ushtrojnë të drejtën e tyre për të votuar, në qoftë se vendet e tyre anëtare ushtrojnë të drejtat e tyre dhe anasjelltas.

Neni 12
Sekretariati

Sekretari Ekzekutiv i KEE do të kryejë funksionet e mëposhtme sekretariale:

(a) mbledhjen dhe përgatitjen e mbledhjeve të Palëve ;

(b) shpërndarjen për Palët të raporteve dhe informacioneve të tjera, të marra në përputhje me klauzolat e kësaj Konvente, dhe

(c) funksione të tjera që mund të përcaktohen nga Palët.

Neni 13
Anekset

Anekset e kësaj Konvente do të përbëjnë një pjesë integrale të saj.

Neni 14
Amendamentet e Konventës

1. Çdo Palë mund të propozojë amendamente për këtë Konventë.

2. Teksti i çdo amendamenti të propozuar për këtë Konventë, do t'i paraqitet me shkrim Sekretarit Ekzekutiv të KEE, i cili do t'ia komunikojë atë të gjitha Palëve, të paktën 90 ditë përpara mbledhjes së Palëve, në të cilën ai është propozuar për miratim.

3. Palët do të bëjnë çdo përpjekje për të arritur marrëveshje për çdo amendament të propozuar për këtë konventë me konsensus. Në se të gjitha përpjekjet për konsensus dështojnë dhe nuk arrihet marrëveshje amendamenti, si mjet i fundit do të miratohet nga tre të katërtat e shumicës votuese të Palëve, që janë të pranishme dhe që votojnë në mbledhje.

4. Amendamentet për këtë Konvente të miratuara, në përputhje me paragrafin 3 më sipër, do t'u komunikohen Palëve nga Depozituesi, për t'u ratifikuar, aprovuar ose pranuar. Amendamentet për këtë Konventë, të tjera nga ato të një aneksi do të hyjnë në fuqi për Palët që i kanë ratifikuar, aprovuar ose pranuar ato në ditën e nëntëdhjetë, mbas marrjes së njoftimit prej depozituesit për ratifikimin, miratimin ose pranimin nga të paktën tre të katërtat e këtyre Palëve. Mbas kësaj, ato do të hyjnë në fuqi për çdo Palë tjetër në ditën e nëntëdhjetë, mbasi kjo Palë depoziton dokumentet e vet të ratifikimit, miratimit ose pranimit të këtyre amendamenteve.

5. Çdo Palë e cila nuk mund të miratojë një amendament të një aneksi të kësaj Konvente do të

njoftojë për këtë Depozituesin me shkrim brenda 12 muajve, nga data e komunikimit të miratimit. Depozituesi do të njoftojë të gjitha Palët për marrjen e një njoftimi të tillë.

6. Me skadimin e 12 muajve që nga data e komunikimit të amendamentit për një aneks te Depozituesi, siç parashikohet në paragrafin 4 më lart, ai do të bëhet efektiv për ato Palë, të cilat nuk i kanë paraqitur një njoftim depozituesit, në përputhje me klauzolat e paragrafit 5 më lart, me kusht që jo më shumë se një e treta e Palëve ta kenë paraqitur këtë njoftim.

7. Për qëllimet e këtij neni, "Palët e pranishme dhe që votojnë" nënkuptojnë Palët e pranishme që votojnë pro ose kundër.

Neni 15

Shqyrtimi i pajtueshmërisë me Konventën

Mbledhja e Palëve do të krijojë, me konsensus, praktika fakultative të një natyre jo konfrontuese, jo gjyqësore dhe këshilluese për të shqyrtuar pajtueshmërinë me klauzolat e kësaj Konvente. Këto praktika do të lejojnë përfshirjen e duhur të publikut dhe mund të përfshijë alternativën e shqyrtimit të komunikimeve prej anëtarëve të publikut për çështjet që lidhen me këtë Konventë.

Neni 16

Zgjidhja e Mosmarrëveshjeve

1. Në rast se ka mosmarrëveshje midis dy ose më shumë Palë për interpretimin ose zbatimin e kësaj Konvente, do të kërkohet një zgjidhje me anë të negociatave ose mjeteve të tjera të zgjidhjes së mosmarrëveshjeve, të pranueshme për Palët në mosmarrëveshje.

2. Gjatë nënshkrimit, ratifikimit, pranimit, miratimit ose aderimit në këtë Konventë ose në çdo kohë pas këtyre fazave, një Palë mund t'i deklarojë me shkrim depozituesit që për një mosmarrëveshje të pazgjidhur në përputhje me paragrafin 1, ajo pranon njërën ose të dyja mjetet e mëposhtme për zgjidhjen e mosmarrëveshjes, si të detyrueshme, në lidhje me çdo Palë që pranon të njëjtin detyrim:

(a) Paraqitja e mosmarrëveshjes në Gjykatën Ndërkombëtare të Drejtësisë.

(b) Arbitrazhi, në përputhje me procedurën e vendosur në Aneksin II.

3. Në qoftë se Palët në mosmarrëveshje kanë pranuar të dyja mjetet e zgjidhjes së mosmarrëveshjeve, referuar në paragrafin 2 më lart, mosmarrëveshja mund t'i paraqitet vetëm Gjykatës Ndërkombëtare të Drejtësisë, në qoftë se Palët nuk bien dakord ndryshe.

Neni 17

Nënshkrimi

Kjo Konventë do të jetë e hapur për nënshkrim në Aarhus (Danimarkë) me 25 qershor 1998, dhe mbas kësaj date në qendrën e Kombeve të Bashkuara në Nju Jork, deri në 21 dhjetor 1998, prej vendeve anëtare të Komisionit Ekonomik për Europën, si edhe shtetet që kanë status këshillues me KEE, sipas paragrafeve 8 dhe 11 të Rezolutës 36 (IV) të Këshillit Ekonomik e Social, 28 mars 1947, si dhe nga organizatat rajonale të integrimit ekonomik, të përbërë nga shtetet anëtare sovrane të KEE, tek të cilat shtetet anëtare i kanë transferuar kompetencën për çështjet që trajtohen nga kjo Konventë, përfshirë kompetencën për të hyrë në traktate që lidhen me këto çështje.

Neni 18

Depozituesi

Sekretari i përgjithshëm i Kombeve të Bashkuara do të veprojë si Depozituesi i kësaj Konvente.

Neni 19

Ratifikimi, pranimi, miratimi dhe aderimi

1. Kjo Konventë do t'i nënshtrohet ratifikimit, pranimit ose miratimit nga shtetet nënshkruese dhe organizatat rajonale të integrimit ekonomik.

2. Kjo Konventë do të jetë e hapur për aderim, që prej 22 dhjetorit 1998, të shteteve dhe organizatave rajonale të integrimit ekonomik, referuar në nenin 17.

3. Çdo shtet tjetër, që nuk përmendet në paragrafin 2 më lart, i cili është anëtar i Kombeve të Bashkuara, mund të aderojë në Konventë, me miratimin e Mbledhjes së Palëve.

4. Çdo organizatë, e referuar në nenin 17, e cila bëhet Palë në këtë Konventë, ndërsa asnjë nga shtetet e veta anëtare nuk është Palë, do të jetë e detyruar të plotësojë të gjitha detyrimet e kësaj Konvente. Në qoftë se një ose më shumë shtete anëtare të një organizate të tillë, është Palë në këtë Konventë, organizata dhe shtetet e veta anëtare do të vendosin për përgjegjësitë e tyre përkatëse, për përmbushjen e detyrimeve, sipas kësaj Konvente. Në të tilla raste, organizatat dhe shtetet anëtare nuk do të kenë të drejtën e ushtrimit të të drejtave, që rrjedhin nga kjo Konventë, paralelisht.

5. Në dokumentet e tyre të ratifikimit, pranimit, miratimit apo aderimit, organizatat rajonale të integrimit ekonomik, referuar në Nenin 17, do të deklarojnë shkallën e kompetencës së tyre, në lidhje me çështjet e trajtuara nga kjo Konventë. Këto organizata do të informojnë gjithashtu edhe Depozituesin për çdo ndryshim të konsiderueshëm, në lidhje me shkallën e ushtrimit të kompetencës së tyre.

Neni 20

Hyrja në fuqi

1. Kjo Konventë do të hyjë në fuqi ditën e nëntëdhjetë, mbas datës së depozitimit të dokumentit të gjashtëmbëdhjetë të ratifikimit, pranimit, miratimit apo aderimit.

2. Për qëllimet e paragrafit 1 më lart, çdo dokument i depozituar nga një organizatë rajonale e integrimit ekonomik, nuk do të numërohet si suplementare e atyre dokumenteve, që janë depozituar nga shtetet anëtare të një organizate të tillë.

3. Për çdo shtet ose organizatë, referuar në nenin 17 e cila ratifikon, pranon ose aprovon këtë Konventë apo aderon në të mbas depozitimit të dokumentit të gjashtëmbëdhjetë të ratifikimit, pranimit, miratimit apo aderimit, Konventa hyn në fuqi në ditën e nëntëdhjetë, mbas datës së depozitimit nga ky shtet apo organizatë të dokumentit të tij të ratifikimit, pranimit, miratimit apo aderimit.

Neni 21

Tërheqja

Në Çdo kohë, mbas tre vjetëve nga data në të cilën Konventa ka hyrë në fuqi nga një Palë e caktuar, ajo Palë mund të tërhiqet nga Konventa, duke i dhënë njoftim me shkrim Depozituesit. Çdo tërheqje e tillë do të bëhet efektive ditën e nëntëdhjetë mbas datës së marrjes së njoftimit nga Depozituesi.

Neni 22

Tekstet autentike

Origjinali i kësaj Konvente, për të cilat tekstet në anglisht, frengjisht dhe rusisht janë autentike në mënyrë të barabartë, do të depozitohen tek Sekretari i Përgjithshëm i Kombeve të Bashkura.

Dëshmitarë të të nënshkruarve, të autorizuar siç duhet, kanë nënshkruar këtë Konventë.

Përgatitur në Aarhus (Danimarkë), ditën e njëzetë e pesë të qershorit, të vitit një mijë e nëntëqind e nëntëdhjetë e tetë.

ANEKSI I

LISTA E VEPRIMTARIVE, REFERUAR NË NENIN 6, PARAGRAFI 1 (a)

1. SEKTORI I ENERGJISË

- Rafineritë e naftës bruto dhe gazit natyror;
- Impiantet e gazifikimit dhe likuidifikimit;
- Stacione të energjisë termike dhe impiante të tjerë djegës me inpute nxehtësie 50 megavat ose më tepër;
- Furra koksi;
- Stacione të energjisë bërthamore dhe reaktorë të tjerë bërthamorë, përfshirë braktisjen apo ndërprerjen e veprimtarisë të këtyre stacioneve ose reaktorëve 1/ (përveç impianteve kërkimore për prodhimin e konvertimin e materialeve natyrore e produktive, fuqia maksimale e të cilave nuk i kalon 1kW ngarkese të vazhdueshme termale);
- Impiante për riprodhimin e lëndës djegëse rrezatuese bërthamore;
- Impiante të projektuara për:
  - Prodhimin ose padurimin e lëndëve djegëse bërthamore
  - Përpunimin e lëndës djegëse rrezatuese bërthamore ose mbetjeve radioaktive të nivelit të lartë
  - Asgjesimin përfundimtar të lëndës djegëse rrezatuese bërthamore
  - Vetëm për asgjësimin përfundimtar të mbetjeve radioaktive
  - Vetëm për magazimin (planifikuar për më shumë se 10 vjet) të lëndëve djegëse rrezatuese bërthamore ose mbetjeve radioaktive në një vend tjetër nga vendi i prodhimit.

2. PRODHIMI DHE PËRPUNIMI I METALEVE

- Impiante të pjekjes ose shkrirjes së mineraleve (përfshirë mineralin e sulfidit)
- Impiante për prodhimin e gizës ose çelikut (bashkimi primar ose sekondar), përfshirë derdhjen e vazhdueshme me një kapacitet mbi 2.5 ton në orë.
- Impiantet për përpunimin e metaleve të hekurit:
  - uzina të petëzimit me kapacitet 20 ton çeliku bruto në orë;
  - kovaçhana me çekiçë, energjia e të cilave i kalon 50 kiol zhul për çekiç, ndërsa furia kalorifike e përdorur i kalon 20 MW;
  - aplikimi i veshjeve mbrojtëse me metal të përzier me një input që i kalon 2 ton të çelikut bruto në orë.
- Fonderi të metaleve të hekurit me një kapacitet prodhimi, që i kalon 20 ton në ditë.
- Impiante për:
  - Prodhimin e metaleve me ngjyra nga minerale, koncentratet ose lëndë dytësore të proceseve metalurgjike, kimike ose elektrolitike;
  - Shkrirjen, përfshirë përzjerjen e metaleve me ngjyrë, përfshirë produktet e rikuperuara (rafinimi, derdhja në fonderi, etj) me një kapacitet shkrirjeje që i kalon 4 tonë në ditë për plumbin dhe kadiumin ose 20 tonë në ditë për të gjitha metalet;
  - Impiantet për trajtimin sipërfaqësor të metaleve dhe materialeve polastike, duke përdorur një proces elektrolitik ose kimik në të cilin vëllimi i valeve të trajtimit i kalon 30 m3.

3. INDUSTRIA MINERALE

- Impiantet për prodhimin e çimentos në furra rrotulluese (pjekje e tharje) me një kapacitet prodhues që

i kalon 500 ton në ditë ose për prodhimin e gëlqeres në furra rrotulluese me një kapacitet prodhues që i kalon 50 tonë në ditë ose në furrnalta të tjera me një kapacitet prodhues që i kalon 50 tonë në ditë.

- Impiantet për prodhimin e azbestit dhe të produkteve me bazë azbesti;
- Impiantet për prodhimin e qelqit, përfshirë fibrat e xhamit me një kapacitet shkrirjeje që i kalon 20 tonë në ditë;
- Impiantet për shkrijen e substancave minerale, përfshirë prodhimin e fibrave minerale me kapacitet shkrirës që i kalon 20 tonë në ditë;
- Impiantet për prodhimin e prodhimeve qeramike me anë të zjarrit, në veçanti tjegulla, tulla, tulla refraktare ose porcelani, me një kapacitet prodhues që i kalon 75 tonë në ditë dhe me një kapacitet furre që i kalon 4m3 dhe një dendësi për furrë, që i kalon 300 kg/m3.

4. INDUSTRIA KIMIKE

Prodhimi brenda kuptimit të kategorive të veprimtarive, që përmban ky paragraf nënkupton prodhimin në shkallë industriale të substancave ose grupeve të substancave të listuara në nënparagrafet (a-g), me anë të proceseve kimike.

(a) Impiantet kimike për prodhimin e kimikateve organike bazë të tilla si:

- Hidrokarbure të thjeshta (lineare ose ciklile, të ngopura ose të pangopura, alifatike ose aromatike).
- Hidrokarbure që përmbajnë oksigjen, të tillë si alkoole, aldehide, ketone, acide karboksilike, etere, aceton, perokside, rrëshirë.
- Hidrokarbure sulfurike.
- Hidrokarbure të azotit, të tilla si amine, amide, përbërës të azotit, përbërës të nitratit, nitrile, sianate, izocianate
- Hidrokarbure që përmbajnë fosfor.
- Hidrokarbure halogjene
- Përbërës organometalik
- Materiale plastike bazë (polimere, fibra sintetike dhe fibra me bazë celuloze)
- Goma sintetike
- Ngjyrosës dhe pigmente
- Agjentë aktiv sipërfaqësor dhe sipërfaqësues

(b) impiante kimike për prodhimin e kimikateve inorganike bazë, të tilla si:

- gaze, të tillë si amoniaku, klori ose klorur hidrogjeni, fluori ose fluor hidrogjeni, dioksidi i karbonit, përbërësit e squfurit, hidrogjeni, dioksidi i squfurit, kloruri i karbonilit
- acide, të tilla si acidi i kromit, acidi hidrofluorik, acidi fosforik, acidi nitrik, acidi hidroklorik, acidi sulfurik, oleumi ose acidi sulfuror;
- bazat, të tilla si hidroksidi i amonit, hidroksidi i kaliumit, hidroksidi i natriumit;
- kripërat si kloruri i amonit, kloratet e kaliumit, karbonati i kaliumit, karbonati i natriumit, perboratet, nitrati i argjendit;
- jo metalet, oksidet e metaleve ose komponime të tjera organike si karbiti i kalciumit, silicit, karburi i silicit;

(c) Impiantet kimike për prodhimin e plehrave me bazë fosfatike ose fosfatike azotike (plehra të thjeshtë ose të përbërë)

(d) Impiantet kimike për prodhimin e produkteve me bazë bimore shëndetsore dhe të biocideve

(e) Impiantet që përdorin proceset kimike ose biologjike për prodhimin e produkteve me bazë farmaceutike

(f) Impiantet kimike për prodhimin e lëndëve shpërthyese

(g) Impiantet kimike që prodhojnë shtesa ushqimore proteinike, fermente dhe substanca të tjera proteinike me rrugë kimike ose biologjike.

5. ADMINISTRIMI I MBETURINAVE

- Impiantet për djegien, rikuperim, trajtim kimik ose groposje të mbeturinave të rrezikshme;
- Impiante për djegien e mbeturinave urbane me kapacitet më të madh se 3 tonë/orë;
- Impiantet për depozitimin e mbeturinave jo të rrezikshme me kapacitet më të madh se 50 ton/ ditë.
- Fusha groposje që zënë jo më shumë se 10 ton/ ditë ose me një kapacitet total më të madh se 25000 ton, duke përjashtuar fushat e groposjes së mbeturinave inerte.

6. IMPIANTET E TRAJTIMIT TË SHKARKIMEVE TË LËNGËTA URBANE ME KAPACITET MË TË MADH SE 150000 EKUIVALENT BANORË

7. IMPIANTET INDUSTRIALE PËR:

(a) Prodhimi i pulpës nga lëndët drusore ose fibrave të tjera të ngjashme
(b) Prodhimi i letrës dhe kartonave me kapacitet prodhues më të madh se 20 ton / ditë

8. (a) Ndërtimi i linjave për trafikun hekurudhor në distancë të gjatë dhe për aeroporte 2/me rrugë kalimi bazë më të madhe ose të barabartë se 2100 m;
(b) Ndërtimi i autostradave dhe i autostradave të shpejta 3/
(c) Ndërtimi i një rruge të re me katër ose më shumë korsi, ose rirrjeshtimi ose zgjerimi i një rruge egzistuese me dy ose më pak korsi kur do të sigurohen 4 ose më shumë korsi, ku kjo rrugë e re ose seksioni i rrjeshtuar dhe/ose i zgjeruar i rrugës duhet të jetë 10 km ose më shumë në vazhdimësi.

9. (a) rrugët e kalimit të ujërave të brendshme dhe portet për trafikun e rrugëve të kalimit të ujërave të brendshëm që lejon kalimin e anijeve me tonazh mbi 1350 ton;
(b) portet e tregëtimit, molot për ngarkim shkarkim të lidhura me tokën ose porte të jashtëm (duke përjashtuar molot hekurudhore) të cilat mund të marrin anije me tonazh më të madh se 1350 ton.

10. EKSTRAKTIMI I UJËRAVE NËNTOKËSORE ose skemat artificiale të ringarkimit të ujërave nëntoksore, ku vëllimi vjetor i ujit të tërhequr ose të rimbushur (ringarkuar) është i barabartë ose më i madh se 10 milion metër kub.

11. a) Punime për transferimin e burimeve ujore nga basenet e lumenjve, ku transferimi synon, tek rrugëkalimet e shkurtra parandaluese të ujërave dhe ku sasia e ujërave të transferuar është më e madhe se 100 milion metër kub/vit.
(b) në të gjitha rastet, punimet për transferimin e burimeve ujore nga basenet e lumenjve ku rrjedha shumë vjetore e basenit të ekstraktimit është më e madhe se 2000 milion metër kub/ vit dhe ku sasia e ujërave të transferuara është më e madhe se 5% e kësaj rrjedhjeje.
Në të dy rastet përjashtohet transferimi i ujit të pijshëm me tubacione.

12. EKSTRAKTIMI I NAFTËS DHE GAZIT NATYROR për qëllime tregëtimi ku sasia e ekstraktuar është më e lartë se 500 ton/ditë për naftën dhe 500000 metër kub/ditë për gazin natyror.

13. DIGAT DHE IMPIANTET E TJERA TË PROJEKTUARA për mbajtjen ose depozitimin e ujit ku një sasi shtesë e ujit, është më e madhe se 10 milion metër kub.

14. TUBACIONET PËR TRANSPORTIN E GAZIT, PRODUKTEVE TË NAFTËS OSE KIMIKATEVE me diametër më të madh se 800 mm dhe një gjatësi më të madhe se 40 km.

15. IMPIANTET PËR RRITJEN INTENSIVE TË SHPENDËVE DHE DERRAVE që kanë më shumë se:

(a) 40 000 vende për kafshë

(b) 2000 vende për prodhim derrash (mbi 30 kg); ose

(c) 750 vende për farërat

16. GURORET DHE MINIERAT E HAPURA TË ARGJILAVE ku sipërfaqja e vendit është më e lartë se 25 hektarë, ose ekstraktimi i torfës, ku sipërfaqja e vendit është më e madhe se 150 hektarë.

17. NDËRTIMI I LINJAVE ELEKTRIKE TË TENSIONIT TË LARTË, me një voltazh 220 kv ose me një gjatësi më të madhe se 15 km.

18. VEPRIMTARITË E TJERA:

- Impiantet për trajtimin paraprak (operacione të tilla si larja, zbardhja, mercerizimi) ose ngjyrosjen e fibrave ose tekstileve, ku kapaciteti i trajtimit është më i lartë se 10 ton/ditë;
- Impiantet për trajtimin e lëkurëve, ku kapaciteti i trajtimit është më i madh se 12 ton të produktit të përftuar/ditë;

a) Ujërat e zeza shtëpiake me kapacitet të kërkesës së prodhimit, më të madh se 50 ton/ditë

b) Trajtimi dhe përpunimi i synuar për prodhimin e produkteve ushqimore nga:

- Lëndët e para me origjinë shtazore (e tjerë përveç qumështit) me kapacitet të prodhimit të produktit të gatshëm më të madh se 75 ton/ditë.
- Lëndët e para bimore me kapacitet të prodhimit të produktit përfundimtar më të madh se 300 ton në ditë (vlera mesatare mbi bazë një të katërtën).

c) Trajtimi dhe përpunimi i qumështit, sasia e qumështit të përftuar që është më e madhe se 200 ton në ditë (vlera mesatare mbi bazë vjetore).

- Impianti për depozitimin ose riqarkullimin e mbeturinave të kafshëve dhe karkasave të kafshëve, me kapacitet trajtimi më të madh 10 ton në ditë;
- Impianti për trajtimin sipërfaqësor të substancave, objekteve ose produkteve që përdorin solvente organike, në veçanti për veshje, printim, mbiveshje, çundyrësim, kundër depërtimit të ujit, bojërave, pastrim ose njëshje, me një kapacitet harxhimi më të madh se 150 kg/orë ose më të madh se 200 tonë/vit.

19. Çdo veprimtari që nuk mbulohet nga paragrafet 1-19 më sipër ku pjesëmarrja e publikut sigurohet nga procedura e vlerësimit të ndikimit në mjedis, në përputhje me legjislacionin kombëtar.

20. Klauzola e nenit 6, paragrafi 1 (a) i kësaj konvente, nuk zbatohet për ndonjë projekt të mësipërm të ndërmarrë në mënyrë ekskluzive ose kryesisht për kërkim shkencor, zhvillimi dhe testimi i metodave të reja ose produkteve për më pak se dy vjet, po që se ka të ngjarë që ata do të shkaktojnë efekt të rëndësishëm negativ në mjedis.

21. Çdo ndryshim për zgjerim veprimtarish, ku një ndryshim ose zgjerim i tillë në vetvete, përmbush kriteret/kufijtë e vënë në këtë aneks, do të jetë subjekt i nenit 6, paragrafi 1 (a) i kësaj konvente. Çdo ndryshim tjetër ose zgjerim i veprimtarisë duhet të jetë subjekt i nenit 6, paragrafi 1 (b) i kësaj konvente.

Shënime:

1. Stacione të energjisë bërthamore dhe reaktorë të tjerë bërthamorë pushojnë se funksionuari si impiante të tilla, kur lëndët djegëse dhe elementet e tjerë të ndotur radioaktivë janë hequr përfundimisht prej vendndodhjes së impiantit.

2. Për qëllimet e kësaj Konvente, "aeroport" nënkupton një aeroport i cili është në pajtim me përkufizimin e Konventës së Çikagos të 1994, e cila vendos krijimin e Organizatës së Aviacionit Civil (Aneksi 14).

3. Për qëllimet e kësaj Konvente, "autostradë e shpejtë" nënkupton një rrugë në pajtim me

përkufizimin në Marrëveshje Evropiane për Arteriet e trafikut Ndërkombëtare të 15 nëntorit 1975.

ANEKSI II
ARBITRAZHI

1. Në rast të një mosmarrëveshje, të paraqitur për arbitrazh, në përputhje me nenin 16, paragrafi 2 të kësaj Konvente, një Palë ose Palët do të njoftojnë sekretariatin për çështjen për arbitrazh dhe do të tregojë, në veçanti nenet e kësaj Konvente, në të cilat interpretimi ose zbatimi është bërë problem. Sekretariati do t'ia paraqesë informacionin e marrë, të gjitha Palëve të kësaj Konvente.

2. Trupi gjykues i arbitrazhit do të përbëhet nga tre persona. Pala ose palët pretenduese, së bashku me palën ose palët e tjera në mosmarrëveshje, do të zgjedhin një arbitër, dhe të dy arbitrat e caktuar në këtë mënyrë, do të zgjedhin me marrëveshje të përbashkët arbitrin e tretë, i cili do të jetë presidenti i trupit gjykues të arbitrazhit. Ai nuk do të jetë prej asnjë nga vendet e palëve në mosmarrëveshje, apo nuk do të banojë aktualisht në territorin e asnjërit prej vendeve të këtyre palëve, as do të jetë i punësuar prej tyre, dhe as nuk do të jetë marrë me këtë rast në ndonjë kapacitet tjetër.

3. Në qoftë se presidenti i trupit gjykues të arbitrazhit nuk është zgjedhur brenda dy muajve që nga caktimi i arbitrit të dytë, Sekretari Ekzekutiv i Komisionit Ekonomik për Europën, me kërkesë të njërës nga palët në mosmarrëveshje, do të zgjedhë presidentin, brenda një periudhe tjetër dy mujore.

4. Në qoftë se një nga palët në mosmarrëveshje nuk cakton arbitrin e vet brenda dy muajve nga marrja e kërkesës, pala tjetër do të informojë Sekretarin Ekzekutiv të Komisionit Ekonomik për Europën, i cili do të zgjedhë presidentin e trupit gjykues të arbitrazhit, brenda një periudhe tjetër dy mujore. Me zgjedhjen e tij, presidenti do t'i kërkojë palës që nuk ka caktuar arbitrin e saj për ta bërë këtë, brenda dy muajve. Në qoftë se ai dështon në këtë përpjekje, presidenti do të informojë për këtë Sekretarin Ekzekutiv të Komisionit Ekonomik për Europën, i cili do bëjë caktimin e arbitrit brenda një periudhe tjetër dy mujore.

5. Trupi gjykues i arbitrazhit do të marrë vendimin e tij, në përputhje, me ligjin ndërkombëtar dhe klauzolat e kësaj Konvente.

6. Çdo trup gjykues i arbitrazhit, i ngritur sipas klauzolave të përcaktuara në këtë aneks, do të hartojë rregullat e veta të procedurës.

7. Vendimet e trupit gjykues të arbitrazhit, në lidhje me procedurën dhe tematikën, do të merren me shumicën e votave të anëtarëve të saj.

8. Trupi gjykues mund të marrë të gjitha masat e përshtatshme për të vendosur për faktet.

9. Palët në mosmarrëveshje, do të lehtësojnë punën e trupit gjykues të arbitrazhit, dhe përmes përdorimit të të gjitha mjeteve që disponojnë.

(a) do t'i japin atij të gjithë dokumentacionin, lehtësirat dhe informacionin përkatës,

(b) do ta mundësojnë atë, aty ku është e nevojshme, që të thërrasin dëshmitarë ose ekspertë dhe do të pranojnë dëshmitë e tyre.

2. Palët dhe arbitrat do të mbrojnë konfidencialitetin e çdo informacioni, që ata marrin në mirëbesim, gjatë procedurave të trupit gjykues të arbitrazhit.

3. Trupi gjykues i arbitrazhit, me kërkesë të njërës prej palëve, mund të rekomandojë masa të ndërmjetme të mbrojtjes.

4. Në qoftë se njëra prej palëve në mosmarrëveshje, nuk paraqitet përpara trupit gjykues të arbitrazhit ose nuk arrin të mbrojë rastin e saj, pala tjetër mund t'i kërkojë trupit gjykues të vazhdojë procedurat dhe të japë vendimin përfundimtar. Mungesa e një pale ose dështimi i saj për të mbrojtur rastin e vet, nuk do të përbëjë pengesë për procedimet e tij.

5. Trupi gjykues i arbitrazhit mund të dëgjojë dhe të vendosë për pretendime të kundërta, që lindin direkt prej çështjes, për të cilën ka mosmarrëveshje.

6. Shpenzimet e trupit gjykues, përfshirë shpërblimin e anëtarëve të tij, në qoftë se trupit gjykues i arbitrazhit nuk vendos ndryshe, si rezultat i rrethanave specifike të rastit, do të përballohen nga palët në

mosmarrëveshje, në pjesë të barabarta. Trupi gjykues do të regjistrojë të gjitha shpenzimet e tij dhe do të përgatisë një deklaratë përfundimtare për të gjitha palët.

7. Çdo Palë e kësaj Konvente, e cila ka interes të natyrës ligjore, në çështjen për të cilën ka mosmarrëveshje ose mund të ndikohet nga një vendim për këtë çështje, mund të ndërhyjë në procedura, me pëlqimin e trupit gjykues.

8. Trupi gjykues i arbitrazhit do të japë vendimin e vet, brenda pesë muajve nga data e krijimit të tij, në qoftë se ai nuk e sheh të nevojshme që të shtyjë afatin kohor për një periudhë tjetër, e cila nuk duhet të kalojë pesë muaj.

9. Vendimi i trupit gjykues i arbitrazhit do të shoqërohet nga një deklarim të arsyeve. Ai do të jetë përfundimtar dhe detyrues për të gjitha palët në mosmarrëveshje. Vendimi do t'i transmetohet palëve në mosmarrëveshje dhe sekretariatit, nga trupi gjykues i arbitrazhit. Sekretariati do t'u paraqesë informacionin e marrë, të gjitha Palëve të kësaj Konvente.

10. Çdo mosmarrëveshje, që mund të lindë midis palëve në lidhje me interpretimin ose ekzekutimin e vendimit, mund të paraqitet nga secila palë te trupi gjykues i arbitrazhit, i cili e ka bërë vendimin, ose në qoftë se ky i fundit nuk mund të gjendet më, e një trupi tjetër gjykues, të ngritur për këtë qëllim, në të njëjtën mënyrë si i pari.

L I G J
Nr.8675, datë 26.10.2000

PËR RATIFIKIMIN E "MARRËVESHJES SË KREDISË NDËRMJET QEVERISË SË REPUBLIKËS TË SHQIPËRISË DHE BANKËS NORVEGJEZE "EKSPORTFINANS""

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I

I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË
V E N D O S I:

Neni 1

Ratifikohet "Marrëveshja e Kredisë ndërmjet Qeverisë së Republikës të Shqipërisë dhe Bankës Norvegjeze "Eksportfinans"".

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr.2779, datë 3.11.2000 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Rexhep Meidani

MARRËVESHJE HUAJE

e lidhur në datë 11 Shtator 2000

midis
Qeverisë së Republikës së Shqipërisë
si përfaqësuese dhe në emër të Republikës së Shqipërisë
(më poshtë quajtur HUAMARRËSI)

dhe
Eksportfinans ASA
Oslo, Norvegji
(më poshtë quajtur EKSPORTFINANS)

H Y R J E

Ndërsa Jakobsen Elektro (Furnizuesi) dhe Korporata Elektro – Energjitike Shqiptare (KESH) (Blerësi) në 19 Gusht 2000 lidhën një kontratë (Kontrata) për projektin:

Lëvrimi dhe instalimi i nënstacioneve dhe materialeve;

Ndërsa Eksportfinans i ka shprehur Ministrisë së Financave të RSh dëshirën për këtë financim;

Ndërsa Eksportfinans ka vendosur financimin e kontratës së mësipërme me termat dhe kushtet e vendosura në këtë marrëveshje;

Tani më poshtë bihet dakord mes palëve si vijon:

Neni 1
Përcaktime

1.1. Në këtë marrëveshje:

Llogari – nënkupton llogarinë e Eksportfinansit no. 36988196 në Citibank NA, New York (Wall Street) në të cilën do të bëhen pagesat nga Huamarrësi për llogari të Eksportfinans sipas kësaj marrëveshje.

Paradhënie – nënkupton çdo shumë të Lehtësisë që është disbursuar në bazë të kësaj marrëveshje.

Marrëveshja e Agjentit – nënkupton autorizimin me shkrim të huamarrësit drejtuar bankës agjente që do të veprojë në emër të saj.

Banka agjente – është Den Norske Bank, Oslo, Norvegji, emëruar për të vepruar në emër të Huamarrësit sipas kësaj marrëveshje.

Marrëveshja – nënkupton këtë marrëveshje huaje me anekset siç mund të ndryshohen kohë pas kohe.

Ditë pune – është dita në të cilat bankat janë të hapura për punë në Oslo, Londër e New York dhe vende të tjera siç mund t'i duhet Eksportfinansit për të kryer transaksionet sipas kësaj marrëveshje.

Pjesa Cash – është diferenca midis (pjesës përkatëse të) Shumës së Kontratës dhe (pjesës korresponduese të) Lehtësisë siç përcaktohet më poshtë.

Data e konsolidimit – është data jo më vonë se 30 Qershor 2002 në të cilën të gjitha Paradhëniet dhe interesi i akumuluar gjatë Periudhës së Tërheqjeve do t'i shtohet dhe përbëjë Huanë.

Shuma e Kontratës – është detyrimi final dhe total i Blerësit sipas Kontratës siç mund të ndryshohet kohë pas kohe plus interesin e akumuluar sipas Nenit V, Primin e GIEK-ut, komisionin e bankës agjente dhe komisionin për opinionin ligjor të konsulentit ligjor të Eksportfinans sipas Nenit 9.3.

Polica e Sigurimit të Kredisë – është polica e sigurimit të kredisë lëshuar nga GEIK.

Data (t) e disbursimit – është data(t) e disbursimeve aktuale sipas kësaj marrëveshje (kjo duhet të

jetë ditë pune).

Skeduli i disbursimit – është skeduli që tregon datën e pritshme për disbursimet, shumën që do të disbursohet, datën më të fundit të mundshme të pagesës së Pjesës në Cash ose pjesë të saj dhe datat e kërkuara për disbursime nga Eksportfinans, disbursim që do të bëhet nga Eksportfinans në një ditë pune në ose pas lëvrimit përkatës.

Periudha e tërheqjeve – është periudha që nga disbursimi i parë deri në Datën e Konsolidimit, gjatë së cilës do të bëhen të gjitha Paradhëniet.

Lehtësia – është më e vogla nga (1) 85% të shumës së kontratës dhe (2) 14,79 milionë USD.

GEIK – është Instituti Norvegjez i Garantimit për Kreditë e Eksportit (siguruesi i kredisë).

Primi i Garancisë së GEIK-ut – është pagesa për GEIK-un për lëshimin e Policës së Sigurimit të Kredisë.

LIBOR – është Përqindja e interesit e Ofruar Ndërbankare e Londrës për dollarin siç përcaktohet nga Eksportfinans për shumën përkatëse dhe periudhën në tregun e LIBOR-it rreth orës 11 në mëngjes të Londrës, 2 ditë pune përpara se të fillojë periudha përkatëse, e rrumbullakosur lart në 1/16. Nëse nuk ka kuotime në dispozicion siç u tha më lart, një përqindje alternative e arsyeshme do të vendoset nga Eksportfinans.

Hua – nënkupton totalin e të gjithë paradhënieve, plus interesin e akumuluar gjatë periudhës së tërheqjeve, nga koha në kohë të papaguara sipas kësaj marrëveshje.

Notë premtuese – është dokument i dhënë në Aneksin 1 dhe 2 të kësaj marrëveshje e nënshkruar nga përfaqësuesi i autorizuar i Huamarrësit.

USD – është monedha në fuqi e SHBA.

Neni 2
Huaja dhe përdorimi i saj

2.1. Sipas kushteve dhe termave të dhëna në këtë marrëveshje, Eksportfinans bie dakord t'i japë një Lehtësi Huamarrësit për qëllimin e ri-huadhënies së saj KESH-it. Lehtësia nuk mund të përdoret për qëllime të tjera.

2.2. Nëse, për ndonjë arsye, Shuma e Kontratës është zvogëluar pasi i është bërë disbursimi nga Eksportfinans Ofruesit, shuma e disbursuar që kalon Lehtësinë, bashkë me interesin, do të bëhet menjëherë e detyrueshme për t'iu paguar Eksportfinansit nga Huamarrësi.

Neni 3
Kushte paraprake

3.1. Detyrimet e Eksportfinans për të disbursuar sipas kësaj marrëveshje janë, inter alia, të varura nga plotësimi i kushteve të mëposhtme paraprake: jo më vonë se 12 javë pas nënshkrimit të kësaj marrëveshje Eksportfinans duhet të ketë marrë në formë të kënaqshme për të:

(a) një kopje të vërtetuar të përkthimit në anglisht të aprovimit përfundimtar të Këshillit të Ministrave të RSH të kësaj marrëveshje dhe dokumentet e lidhura me të, në emër të RSH;

(b) një kopje të vërtetuar të përkthimit në anglisht të Plotfuqisë, të nënshkruar nga Ministri i Punëve të Jashtme dhe Kryeministri që autorizon Ministrin e Financave për të nënshkruar marrëveshjen dhe ndonjë dokument të lëshuar dhe specimenet e firmave;

(c) një kopje të vërtetuar dhe përkthimin në anglisht të ratifikimit të huasë nga parlamenti i RSH;

(d) një kopje të vërtetuar të publikimit të ratifikimit të referuar në pikën c) më sipër;

(e) Polica e Sigurimit të Kredisë nga GEIK, të dyja të lëshuara dhe në fuqi të plotë;

(f) Skedulin e Disbursimeve;

(g) Opinionin ligjor nga Ministri i Drejtësisë të RSH në formë të kënaqshme për Eksportfinans dhe

(h) një opinion ligjor të dhënë nga një jurist i zgjedhur nga Eksportfinans.

3.2. Me marrjen e dokumenteve të mësipërme, Eksportfinans brenda 10 ditëve pune do të

lajmërojë Huamarrësin nëse ai e konsideron pikën 3.1 të përmbushur.

3.3. Detyrimet e Eksportfinans sipas kësaj marrëveshje varen edhe nëse:

(a) nuk do të ketë ndodhur ndonjë ndryshim në kushtet kombëtare, ndërkombëtare, financiare, politike ose ekonomike ose kontrollin e këmbimit të monedhës, që mund të prekin materialisht disbursimin sipas mendimit të saj, dhe duke i dhënë lajmerimin Huamarrësit, Eksportfinans do të jetë e lirë nga detyrimet sipas kësaj marrëveshje; dhe

(b) Garancia dhe Polica e Sigurimit të Kredisë në seksionin 3.1 (e) janë në fuqi në çdo kohë.

Neni 4
Disbursimi

4.1.Me kusht që Kushtet Paraprake të dhëna në nenin 3 të jenë përmbushur siç duhet dhe Eksportfinans të ketë marrë:

(a) kërkesën e disbursimit nga banka agjente 15 ditë para datës së disbursimit;

(b) konfirmimin nga banka agjente që pjesa në Cash është paguar;

(c) konfirmimin nga banka agjente që është lëvruar Kontrata në përputhje me Skedulin e Disbursimit;

(d) konfirmimin nga banka agjente që të gjitha komisionet e të gjithë pagesat të ngarkuara nga GEIK dhe Garantuesi ose komisione të tjera janë paguar para datës së disbursimit;

(e) Konfirmimin nga banka agjente që banka agjente ka marrë notat premtuese të rëna dakord;

Banka agjente do të:

(f) vendosë në notën premtuese vendin dhe datën e lëshimit, dhe kjo do të koincidojë me datën e disbursimit nga Eksportfinans, shumën dhe datën e maturimit;

(g) do t'ia dërgojë Notat Premtuese të thëna Eksportfinans.

dhe pastaj Eksportfinans do të bëjë disbursimin për Furnizuesin.

Neni 5
Interesi

5.1. Huamarrësi merr përsipër t'i paguajë Eksportfinans në përqindjen e LIBOR-it plus 0.50% në vit.

5.2. Gjatë periudhës së tërheqjeve, do të rrjedhë interes dhe do të llogaritet me periudha gjysëm vjetore, 85% e të cilave do të akumulohen dhe shtohen shumës totale të principalit çdo 6 muaj dhe në datën e konsolidimit. Mbetja prej 15% e interesit të rrjedhur të llogaritur në çdo Paradhënie do të paguhet për herë të parë 6 muaj pas datës së disbursimit, në datat që bien çdo shumëfish të 6 muajve dhe në datën e konsolidimit.

Nëse dhe atëherë kur shuma e akumuluar e interesit arrin 493,139 USD Huamarrësi do të paguajë interes në përqindjen e mësipërme, për pjesën e mbetur të periudhës së tërheqjeve.

5.3. Pas datës së konsolidimit interesi do të paguhet çdo gjashtë muaj, herën e parë 6 muaj pas datës së konsolidimit.

5.4. Në ndonjë rast, për ndonjë arsye të vonesës në pagesë në Llogari të detyrimeve të Huamarrësit sipas kësaj marrëveshje, Huamarrësi do të paguajë interes mbi këtë shumë në përqindjen e 6 muajve të LIBOR-it për USD plus 0.3% e përbërë mbi bazë mujore, nga data e caktuar deri në datën aktuale të pagesës dhe do të paguhet bashkë me shumën e vonuar në pagesë.

5.5. Interesi dhe inters-vonesa do të llogaritet mbi bazën e ditëve aktuale të llogaritura me vitin 360 ditë.

Neni 6
Shlyerja

6.1. Huamarrësi do ta shlyejë huanë në 20 këste të barabarta gjashtëmujore, për herë të parë 6

muaj pas datës së konsolidimit.

Neni 7
Parapagimi

7.1. Eksportfinans me kërkesë dhe sipas mendimit të saj, mund të bierë dakord me shlyerjen në tërësi, por jo një pjesë të huasë, nëse rrethanat lejojnë dhe duke bërë kompensimin e plotë të kostove, shpenzimeve dhe humbjes së të ardhurave nga interesi.

Neni 8
Pagesat

8.1. Të gjithë pagesat e principalit, interesit dhe shumave të tjera të pagueshme më poshtë do t'i bëhen me vlerën e datave respektive në USD në Llogari pa lajmërim paraprak, Eksportfinans.

Nëse data e detyrimit nuk është ditë pune në vendin e pagesës, pagesa do të bëhet në ditën pasardhëse të punës. Sidoqoftë, nëse kjo bie në muajin tjetër, pagesa do të bëhet të paktën në ditën parardhëse të punës.

Vendi i pagesës mund të ndryshohet duke i dhënë 10 ditë pune përpara lajmërim me shkrim Huamarrësit.

8.2. Huamarrësi bie dakord të paguajë të gjitha shumat e detyruara sipas kësaj marrëveshjeve plotësisht dhe bie dakord të mos ketë të drejtë të zbresë ndonjë shumë që detyrohet ose pretendohet t'i detyrohet atij Eksportfinans, nga shuma që i detyrohet Eksportfinans dhe bie dakord të mos ngrejë ndonjë kundërpretendim për çfarëdo arsye për ndonjë shumë të detyruar për pagesë. Për më tepër, huamarrësi gjithashtu bie dakord të mos pengojë pagesën e shumave të detyruara Eksportfinans sipas kësaj marrëveshje për arsye kur ai ose KESH kanë ndonjë pretendim, të drejtë padie, të drejtë ose kërkesë kundrejt Furnizuesit ose ndonjë pale të tretë.

8.3 Të gjithë pagesat do të jenë të lira nga ndonjë kufizim ose kusht dhe pa zbritje taksash, shpenzimesh ose detyrimesh të ndonjë natyre. Nëse kërkohet të bëhen këto zbritje, Huamarrësi do të paguajë ndonjë shumë shtesë që mund të jetë e nevojshme sipas kësaj marrëveshje në mënyrë që Eksportfinans të marrë të gjithë shumat e detyrueshme.

Neni 9
Kosto dhe shpenzimet

9.1. Ndonjë detyrim për pulla, komisione ose taksa të tanishme ose të ardhshme të pagueshme në lidhje me ekzekutimin, lëvrimin, regjistrimin e kësaj marrëveshje do të jenë përgjegjësi e Huamarrësit.

9.2. Ndonjë kosto për Policën e Sigurimit të Kredisë dhe Garancinë, duke përfshirë por jo duke u kufizuar vetëm në primin e GEIK-ut do të jenë për llogari të Huamarrësit. 85% e primit të GEIK-ut do të financohet në mënyrë që shuma e aplikueshme t'i shtohet Huasë në çdo datë disbursimi.

9.3. Ndonjë kosto për shërbimet ligjore, duke përfshirë prokurimin dhe ekzekutimin e opinionit ligjor të kërkuar në Seksionin 3.1 (g) do të jenë për llogari të Huamarrësit. 85% e kostos në lidhje me këtë prokurim dhe ekzekutimin e opinionit ligjor të kërkuar në Seksionin 3.1 (g) më sipër, megjithatë e kufizuar në 20.000 USD do të financohet me kredi, kështu që shuma e aplikuar do t'i shtohet huasë në datën e marrjes së faturës nga konsulenti ligjor i jashtëm i Eksportfinans.

9.4. Të gjitha kostot në lidhje me Marrëveshjen e agjentit do të shkojnë për llogari të Huamarrësit. 85% e komisionit të bankës agjente do të financohet me kredi, kështu që kjo shumë do t'i shtohet Huasë në datën e disbursimit.

9.5. Huamarrësi do të rimbursojë Eksportfinans për të gjithë shpenzimet e tjera në lidhje me këtë marrëveshje duke përfshirë por pa u kufizuar në shpenzimet e lidhura me përgatitjen e dokumentacionit dhe shpenzime xhepi ose udhëtimi.

Ribursimi do të bëhet 30 ditë pas datës së faturës.

Neni 10
Notat premtuese

10.1. Huamarrësi do t'i japë bankës agjente, Nota Premtuese në numrin e kërkuar për të evidentuar çdo detyrim të Huamarrësit për pagesën e principalit deri në datën e konsolidimit dhe interesit gjatë kësaj periudhe dhe duke përfshirë datën përkatëse të disbursimit dhe duke përjashtuar datën e konsolidimit. Notat Premtuese do t'i jepen Eksportfinans në përputhje nenin 4, 4.1 (g).

10.2. Notat Premtuese të lëshuara në lidhje me disbursimet në periudhën e tërheqjeve që evidentojnë detyrimin e Huamarrësit për pagesën e principalit dhe interesit do të maturohen në datën e konsolidimit. (lidhja 1)

Përveç kur ka ndodhur ndonjë shkelje e marrëveshjes dhe ajo është në vazhdim, 20 Nota të tjera Premtuese (lidhja 2) që evidentojnë pagesat e principalit dhe interesit do të lëshohen nga Huamarrësi. Këto Nota Premtuese do të maturohen në secilën prej datave të detyrimit të principalit dhe interesit, hera e parë do t'i bierë 6 muaj pas datës së konsolidimit dhe më pas çdo 6 muaj dhe do të këmbehet nga Notat Premtuese që maturohen në Datën e Konsolidimit dhe do t'i dërgohen bankës agjente jo më vonë se 20 ditë pune para datës së konsolidimit.

10.3. Të gjitha Notat Premtuese të lëshuara do të jenë të bardha përsa i përket shumës, datës së maturimit dhe datës dhe vendit të lëshimit.

10.4. Kur ekzekutohet, Nota Premtuese, në përputhje me ligjin Norvegjez që rregullon instrumentat e negociueshme të borxhit (datë 17 Shkurt 1939, no. 1), do të përbëjë detyrimin e pakushtëzuar dhe të parevokueshëm të Huamarrësit si i detyruar direkt për të paguar shumën që jepet në termat e rëna dakord dhe ky detyrim nuk do të preket në asnjë mënyrë nga ndonjë mosmarrëveshje, pretendim apo kundërpretendim.

Neni 11
Përfaqësimi dhe vërtetimet; Marrja përsipër

11.1. Përfaqësimi dhe çertifikatat

Huamarrësi i jep prezantimet dhe vërtetimet Eksportfinans:

(a) është brenda pushtetit të tij të hyjë në këtë marrëveshje, të marrë hua dhe të marrë përsipër detyrimet, të autorizojë ekzekutimin, lëvrimin e kësaj marrëveshje dhe ndonjë marrëveshje ose instrumenti tjetër të kërkuar.

(b) kjo marrëveshje përbën detyrim ligjërisht të vlefshëm, direkt dhe pa kushte për Huamarrësin të shtrëngueshëm në përputhje me termat e saj.

(c) ndonjë ratifikim nga parlamenti, autorizimet, aprovimet, licencat, aprovime ose përjashtime të ndonjë regjistrimi të marrëveshjes ose dokumenti tjetër, me autoritet qeveritar ose rregullator, zyrë ose agjenci në RSH të kërkuar në lidhje me ekzekutimin, lëvrimin ose vlefshmërinë e kësaj marrëveshje, Kontrate ose ndonjë marrëveshje ose instrumenti tjetër të kërkuar që janë shikuar dhe lëvruar nga Eksportfinans dhe janë në fuqi të plotë, dhe ndonjë kusht që jepet atje ose që është i aplikueshëm për shkaqe të tjera ose do të përmbushet në kohën e caktuar gjatë jetës së kësaj marrëveshje.

(d) ekzekutimi, lëvrimi i kësaj marrëveshje, notave premtuese dhe ndonjë marrëveshje tjetër ose dokumenti nuk do të kalojnë pushtetin e dhënë Huamarrësit, ose të shkelin ndonjë amendament ose përjashtim të dispozitave të:

(i) ndonjë ligji, rregulloreje, urdhri, dekreti ose ratifikimi nga parlamenti ose ndonjë autoriteti qeveritar, agjenci, gjykatë ndaj të cilave Huamarrësi është i varur.

(ii) ndonjë rezolutë të Huamarrësit

(iii) ndonjë traktat, marrëveshje, instrumenti ose detyrimi të detyrueshëm për Huamarrësin dhe

(e) nuk është në shkelje të ndonjë marrëveshje ndaj të cilës ajo është palë ose mund të jetë e lidhur dhe nuk ka ndonjë procedim për sa është në dijeni Huamarrësi, të cilat mund të kenë efekt material në gjendjen e tij financiare dhe aftësinë për të përmbushur detyrimet sipas kësaj marrëveshje.

11.2. Marrja përsipër

Huamarrësi merr përsipër dhe bie dakord që sa kohë që mbetet ndonjë shumë e papaguar principali ose interesi për Huanë ose ndryshe sipas kësaj marrëveshje:

(i) Huamarrësi do t'i dërgojë Eksportfinans informacion në lidhje me Marrëveshjen ose situatën financiare të Huamarrësit siç Eksportfinans mund të kërkojë në mënyrë të arsyeshme;

(ii) Huamarrësi do të bëjë të gjithë veprimet ose gjërat që do të kërkohen në lidhje me kryerjen e të gjithë detyrimeve të kësaj marrëveshje.

(iii) Huamarrësi do të përdorë të gjithë mundësitë e tij për të bërë të mundur që pagesa e principalit dhe interesit të Huasë përfshihet në buxhetin e Huamarrësit mbi baza vjetore.

(a) Huamarrësi dhe Eksportfinans do të informojnë menjëherë njëri-tjetrin për ndonjë kusht, ngjarje ose veprim që ndërhyn ose kërcënon të ndërhyjë në implementimin e detyrimeve përkatëse sipas kësaj marrëveshje.

Neni 12
Banka Agjente

12.1. Huamarrësi do të emërojë bankën agjente për të vepruar në emër të saj mbi bazën e një marrëveshje agjencie. Marrëveshja e Agjencisë duhet të miratohet nga Eksportfinans dhe do të përfshijë sa më poshtë:

(a) autorizimin Bankës agjente për t'i kërkuar Eksportfinans në mënyrë të parevokueshme në emër të Huamarrësit për të bërë disbursim me 15 ditë njoftim përpara disbursimit të skeduluar;

(b) autorizimin e bankës agjente për të mbushur notat premtuese me një shumë, datë dhe vend të lëshimit dhe datën e maturimit në ditën që këto detaje do të bëhen të ditura.

12.2. Marrëveshja e agjencisë nuk do të ndryshojë ose mbarojë pa miratimin paraprak nga Eksportfinans dhe do të mbetet në fuqi derisa të gjitha shumat të jenë shlyer sipas kësaj marrëveshje.

Neni 13
Ngjarjet që përbëjnë shkelje

13.1. Nëse ndonjë nga ngjarjet e mëposhtme do të ndodhë, Eksportfinans me vendimin vedimin e saj të lirë mund t'i japë fund ndonjë prej detyrimeve të tij dhe mund të deklarojë që huaja të bëhet menjëherë për t'u paguar bashkë me interesin e rrjedhur dhe të gjitha shumat për t'u paguar, konkretisht:

(a) Huamarrësi nuk paguan në përputhje me dispozitat e kësaj marrëveshje ndonjë këst, ose interes ose ndonjë shumë tjetër për t'u paguar nëse ky dështim është teknik nuk është riparuar brenda 5 ditëve të punës pas datës së detyrimit;

(b) Huamarrësi nuk kryen siç duhet ndonjë term, sipërmarrje ose detyrim sipas kësaj marrëveshje;

(c) Ndonjë çertifikatë, përfaqësim ose sipërmarrje që është bërë nga Huamarrësi sipas kësaj marrëveshje ose që përmbahet në ndonjë çertifikatë, deklaratë ose lajmërim të parashikuar nga ose në emër të Huamarrësit sipas kësaj marrëveshje provohet të jetë jokorrekte materialisht;

(d) Huamarrësi ndërpret pagesën e borxhit të tij në përgjithësi, shpall moratorium ose ndonjë mënyrë në përfitim të ndonjërit ose më shumë kreditorëve ose do të konsiderohet i paaftë të paguajë borxhet e tij.

Neni 14
Lajmërimet dhe Korrespondenca

14.1. Lajmërimet dhe kërkesat e dhëna ose të bëra mund të dërgohen me telex, kabëll ose postë të regjistruar duke përdorur adresën e regjistruar më poshtë:

Për Eksportfinans: Eksportfinans ASA P.O. Box 1601, Vika N-0119 Oslo Norvegji Teleks:78213 exfin Fax:47 22832237 Tel:47 22012201	Për Huamarrësin: Ministria e Financave Bul Dëshmorët e Kombit Tiranë Fax:284 94 Tel:284 05 e-mail: debt.director@minfin.gov.al.

14.1. Huamarrësi dhe Eksportfinans do të informojë njëri-tjetrin për ndonjë ndryshim në adresat e tyre të specifikuara në Seksionin 14.1 më sipër.

14.2. Të gjitha lajmërimet, kërkesat, ose komunikimet e tjera nga Huamarrësi dhe Eksportfinans sipas kësaj marrëveshje do të bëhen në anglisht, ose nëse në një gjuhë tjetër duhet t'i bashkëngjitet përkthimi i vërtetuar në anglisht.

14.3. Versioni anglisht do të mbizotërojë në çdo rast.

Neni 15
Ligji rregullues/ Juridiksioni

15.1. Kjo marrëveshje dhe Notat Premtuese do të rregullohen dhe interpretohen në përputhje me normat e Mbretërisë së Norvegjisë.

15.2. Për mosmarrëveshje që lindin në lidhje me këtë marrëveshje, Huamarrësi i dorëzohet në mënyrë të parevokueshme dhe pa kushte juridiksionit të Gjykatës së Arbitrazhit në Stokholm, Suedi, në përputhje me rregullat e Institutit të Arbitrazhit në Dhomën e Tregtisë së Stokholmit. Huamarrësi dhe Eksportfinans do të emërojnë një arbitër. Këta të dy do të emërojnë një të tretë, i cili do të jetë kryetari, brenda 30 ditëve nga data e përfundimit të procesit në përputhje me Seksionin 15.3 më poshtë, dhe nëse kjo nuk ndodh, secila palë mund t'i drejtohet Presidentit të Stokholm Tingsrat, Suedi, për emërimin e një arbitri, ose kryetarit. Procedurat do të bëhen në anglisht.

15.3. Huamarrësi bie dakord të emërojë Ambasadën e RSH, Stokholm për të marrë lajmërimin për abitrazh. Një kopje do t'i dërgohet Humarrësit me postë nga Eksportfinans në adresën e dhënë, por nëse Huamarrësi nuk e merr këtë kjo nuk do të prekë procesin.

Asgjë nuk do të prekë të drejtën për proces në ndonnjë mënyrë tjetër të lejuar nga ligji.

15.4. Vendimi i arbitrazhit, mund të zbatohet pa padi, nëse lejohet nga ligji i zbatueshëm ose ndonjë traktat, në ndonjë juridiksion në të cilin Huamarrësi mban ndonjë mjet.

15.5.Huamarrësi heq dorë nga imuniteti sovran të cilin mund ta mbajë në lidhje me këtë marrëveshje.

Neni 16
Dispozita të ndryshme

16.1. Transferimi

Eksportfinans ka të drejtën e transferimit të të drejtave dhe sigurive sipas kësaj marrëveshje pjesërisht ose në tërësi.

16.2. Heqja dorë, ndreqja.

Asnjë mungesë ose vonesë në ushtrimin e të drejtave të saj nuk do të konsiderohet për Eksportfinans si heqje dore nga ato, as nuk do të përbëjë mbarimin e së drejtës ndonjë ushtrim i pjesshëm i saj. Të drejtat dhe ndreqjet janë kumulative dhe jo ekskluzive nga çdo e drejtë ose ndreqje që sigurihet nga ligji norvegjez.

16.3. Amendamentet

Kjo marrëveshje nuk mund të ndryshohet, përveç se me një instrument të shkuar nga ose në emër të të dy palëve dhe me pëlqimin e GIEK.

16.4. Vlefshmëria e dispozitave

Ndonjë dispozitë e kësaj marrëveshje që ndalohet ose nuk është e detyrueshme në ndonjë juridiksion do të jetë inefektive në lidhje me këtë, në masën që nuk prek dispozitat e tjera ose vlefshmërinë e saj në juridiksionet e tjera. Palët, në çdo rast do të negociojnë në mirëbesim që t'i bëjnë këto amendamente efektive sipas qëllimeve të kësaj marrëveshje.

16.5. Titujt

Titujt e seksioneve dhe nënseksioneve të kësaj marrëveshje nuk do të përbëjnë pjesë të kësaj marrëveshje ose përdoren për qëllime interpretimi.

16.6. Ndryshimet në ligj ose rrethana

Në rastin kur ndonjë ligj ose rregull do ta bëjnë të paligjshme dhënien e Huasë nga Eksportfinans, atëhere detyrimi i Eksportfinans për të bërë disbursime të tjera do të mbarojë dhe të gjithë shumat e tjera që i detyrohen asaj do të bëhen të detyrueshme dhe të ripagueshme.

Palët, duke vepruar nëpërmjet përfaqësuesve të tyre nënshkruajnë këtë marrëveshje në datën e shkruar më sipër në Oslo.

Qeveria e Republikës së Shqipërisë	Eksportfinans
Përfaqësuesi i autorizuar **Anastas Angjeli**	Përfaqësuesi i autorizuar **Harald Rokke**

LIGJ
Nr. 8683, datë 7.11.2000

PËR MIRATIMIN E AKTIT NORMATIV, ME FUQINË E LIGJIT, NR.6, DATË 31.10.2000, "PËR PËRBALLIMIN E GJENDJES HIDRONERGJETIKE NË VEND"

Në mbështetje të neneve 78 dhe 101 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI

I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË
V E N D O S I:

Miratohet akti normativ, me fuqinë e ligjit, nr.6, datë 31.10.2000 "Për përballimin e gjendjes hidroenergjetike në vend", që i bashkëngjitet këtij ligji.

Shpallur me dekretin nr.2787, datë 9.11.2000 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Rexhep Meidani

AKT NORMATIV
Nr.6. datë 31.10.2000

PËR PËRBALLIMIN E GJENDJES HIDROENERGJETIKE NË VEND

Në mbështetje të nenit 101 të Kushtetutës, me propozimin e ministrit të Financave dhe ministrit të Ekonomisë Publike dhe Privatizimit, Këshilli i Ministrave

V E N D O S I:

1. Për përballimin e situatës emergjente hidroenergjetike në vend, Koorporatës Elektroenergjetike Shqiptare, sh.a. i shtohen 1 400 000 000 lekë, për importimin e energjisë elektrike. Ky fond përballohet si vijon:

- 300 milionë lekë nga fondet e miratuara për Ministrinë e Financave për koston e borxhit të shtetit;
- 150 milionë lekë nga shpenzimet operative për kuotat ndërkombëtare, të miratuara për Ministrinë e Bashkëpunimit ekonomik të Tregtisë;
- 140 milionë lekë nga shpenzimet operative, të miratuara për Ministrinë e Transportit;
- 50 milionë lekë nga fondet e kontigjencës për TVSH-në, kosto lokale dhe shpronësimet;
- 80 milionë lekë nga të ardhurat e privatizimit të Ministrisë së Ekonomisë Publike dhe Privatizimit;
- 50 milionë lekë nga investimet e miratuara për Ministrinë e Punëve të Jashtme;
- 50 milionë lekë nga investimet e miratuara për Ministrinë e Drejtësisë;
- 160 milionë lekë nga fondet e planifikuara për strehimin, sipas vendimit nr.356, datë 7.7.2000, të Këshillit të Ministrave;
- 40 milionë lekë nga fondet e miratuara për KESH, sh.a;
- 25 milionë lekë nga kuotat ndërkombëtare, të miratuara për Ministrinë e Ekonomisë Publike dhe Privatizimit;
- 355 milionë lekë nga kontigjenca, parashikuar në buxhetin e vitit 2000.

2. Autorizohet KESH, sh.a. të zgjidhë detyrimet e prapambetura me shtetet ose kompanitë e huaja,

duke i dhënë të drejtën të kryejë konvertimin dhe shlyerjen e detyrimit për energjinë, në detyrim monetar.

3. Për pagimin e detyrimeve kontraktore që KESH, sh.a. ka patur me shtetet ose kompanitë e huaja, sipas pikës 2 të këtij akti normativ, Ministria e Financave i vë në dispozicion KESH, sh.a. nga fondet e kontigjencës, të parashikuara në buxhetin e vitit 2000, shumën prej 240 milionë lekësh në formë huaje, sipas marrëveshjes, së lidhur për këtë qëllim.

4. Ngarkohet Ministria e Financave të hyjë në marrëveshje huaje me KESH, sh.a., për zgjidhjen e pjesës së mbetur të detyrimeve të parashikuara në pikën 3 të këtij akti normativ, duke parashikuar për këtë qëllim në buxhetin e vitit 2001.

5. Autorizohet Ministri i Financave që në emër të Qeverisë Shqiptare, të lëshojë garanci në favor të bankës e cila çel Letër Kredinë ose lëshon Letër Garancinë lidhur me detyrimet që rrjedhin nga marrëveshja e datës 30.10.2000, që KESH, sh.a. ka nënshkruar me kompanitë e huaj PPC.

6. Ngarkohet KESH, sh.a. të raportojë periodikisht në sistemin e thesarit në Ministrinë e Financave në lidhje me përdorimin e shumës së dhënë, sipas pikës 1 të këtij akti normativ.

7. Ngarkohen Ministria e Financave dhe Ministria e Ekonomisë Publike dhe Privatizimit të nxjerrin udhëzim për kontrollin e përdorimit të fondeve të dhëna KESH, sh.a., sipas këtij akti normativ.

Ky akt normativ hyn në fuqi menjëherë.

KRYEMINISTRI
Ilir Meta

V E N D I M
Nr.459, datë 2.11.2000

PËR CAKTIMIN E PAGAVE TË ANËTARËVE TË KOMISIONIT TË SHËRBIMIT CIVIL

Në mbështetje të nenit 5 pika 9 dhe pika 11 të ligjit nr.8549, datë 11.11.1999 “Statusi i nëpunësit civil”, si dhe të neneve 88 e 92 të Rregullores së Kuvendit,

KUVENDI

I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË
V E N D O S I:

I. Paga e Kryetarit të Komisionit të Shërbimit Civil është i barbartë me atë të Grupit A6 të lidhjes nr.1 të Vendimit të Këshillit të Ministrave nr.378, datë 14.7.2000 “Për disa ndryshime në vendimin e Këshillit të Ministrave nr.393, datë 3.9.1992 “Për pagat e punonjësve të institucioneve buxhetore”.

II. Paga e anëtarit të Komisionit të Shërbimit Civil është e barabartë me atë të grupit A8 të lidhjes nr.1 të Vendimit të Këshillit të Ministrave nr.378, datë 14.7.2000 “Për disa ndryshime në vendimin e Këshillit të Ministrave nr.393, datë 3.9.1992 “Për pagat e punonjësve të institucioneve buxhetore”.

III. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Fletorja Zyrtare gjendet në:

1. Në çdo njësi postare të çdo qyteti;
2. Pranë Qendrës së Publikimeve Zyrtare,
Rr.Qemal Stafa, pranë ndërtesës së Prokurorisë së Përgjithshme.

U dorëzua për shtyp më 10.11.2000
Doli nga shtypi më 10.11.2000

Tirazhi: 3700 copë	Formati: 60x88/8

Shtypshkronja e Qendrës së Publikimeve Zyrtare

Çmimi: 150 lekë